

พรรษาที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๒)

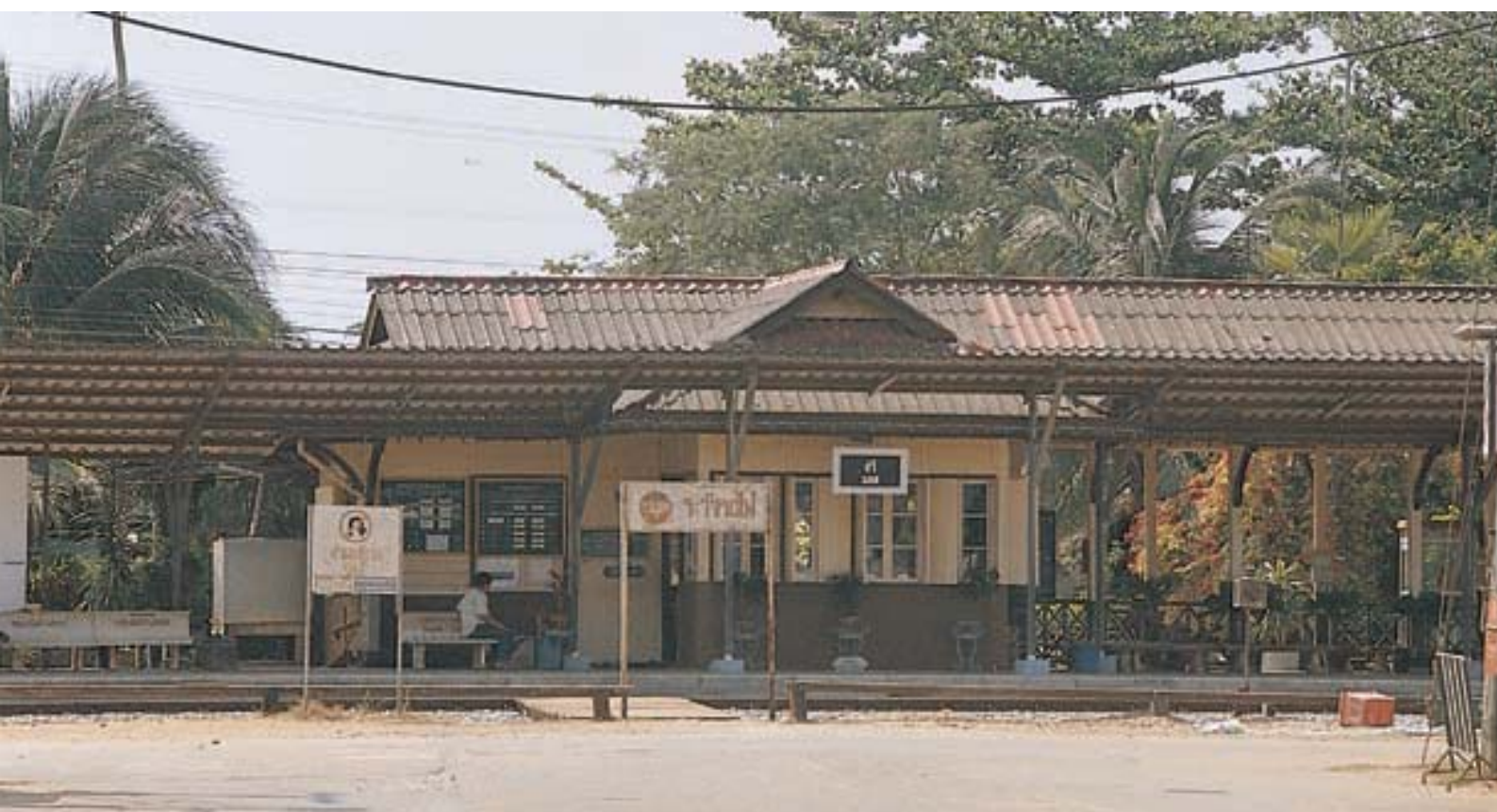
จำพรรษาที่ วัดถ้ำขวัญเมือง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอสวี
จังหวัดชุมพร

ธุดงค์ทางภาคใต้

หลังจากที่เราเป็นสมภารเฝ้าวัดทรายงามตามคำขอของพระอาจารย์มหาทองสุข สุธิตโต และพระอาจารย์จันทร์ เขมปโตโต อยู่เป็นเวลา ๒ ปี ก็ไม่มีวี่แววว่าท่านอาจารย์ทั้งสองนั้นจะกลับมาอีก เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงมาใคร่ครวญพิจารณาว่า “อันการที่เราเดินทางมาบ้านเกิดนี้ ไม่ได้หวังมาเกี่ยวเกาะกับตระกูลญาติพี่น้องให้ยุ่งไป มาก เพื่อโปรดบิดามารดา เพื่อทดแทนพระคุณของท่านเพราะพระคุณบิดามารดายิ่งใหญ่ นัก เมื่อเปรียบเทียบกับคุณของท่านแล้ว แผ่นดินเท่ากับใบไม้ ทะเลก็เท่ากับหาด ภูเขา ลูกโต ๆ ก็เท่ากับจอมปลวกเท่านั้น คือนำมาเทียบกับคุณของท่านไม่ได้”

จึงพิจารณาว่า “เราไม่ได้มาเฝ้าวัดหรือต้องการเป็นสมภาร การที่เรามาอยู่ที่นี่ก็ นานพอสมควรแก่กรรมแล้ว” ด้วยอุปนิสัยที่ชอบท่องจำ ชอบป่าเขาที่สงบสงัด จึง ประจักษ์กับตนเองว่า “ภาคใต้เป็นภาคที่เรายังไม่เคยไปมาก่อน ท่านพ่อลีท่านไป

สถาริธไฟอำเภอสวี
จังหวัดชุมพร หลวงปู่
เจื้อยเดินทางมาลงที่นี่
เพื่อธุดงค์ภาคใต้

กำนันฮั่น (นายอัมพร บุญญาภาส)
โยมอุปฐากหลวงปู่สมัยอยู่ชุมพร

ประกาศศาสนธรรมอยู่ทางใต้ การที่เราลงทางใต้ก็เป็นการเดินตามรอยเก่าครูบาอาจารย์ ไปแสวงหาถ้าเป็นที่สงบสงัดไร้ผู้คนที่รู้จัก ประกอบกับจิตเวลานั้นเป็นอิสระเต็มที่แล้ว การอยู่การไปที่ใดจึงไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด เพราะไม่มีอะไรเป็นเครื่องจุกดลาก็เห็นซ้ำได้อีก ถึงความอึดพอสมควรโดยประการทั้งปวง พระพุทธเจ้า พระอรหันต์สาวก สมัยพุทธกาลท่านก็มีปกติปลีกเร้นอยู่สบายในถ้ำเงื้อมผา เป็นวัตรธรรมเสมอ”

ยิ่งท่านพระอาจารย์มั่นผู้เป็นอาจารย์ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่เรา ท่านดำเนินเป็นแบบอย่างโดยสมบูรณ์ ปรารถความมักน้อยสันโดษ ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ ปรารถนาวิเวกเสมอๆ แม้ในวัยชราท่านปฏิบัติไม่ได้เพื่อฆ่ากิเลสตัวใด แต่ท่านปฏิบัติเพื่อเป็นธรรมเครื่องอยู่สบายๆ ของพระอริยเจ้าเสมอๆ ไม่มีย่อหย่อนท้อถอย แสดงวิสัยแห่งปฏิบัติของนักปราชญ์

เมื่อดำริอย่างนั้นแล้ว จึงออกเดินทางจากจันทบุรีมาพักที่วัดบวรนิเวศน์วิหารกับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า วชิรญาณวงศ์ (ชื่น) พักกับท่านได้พอสมควรแล้ว ก็ขึ้นรถไฟเดินทางไปทางใต้ ลงรถไฟที่อำเภอสวี จังหวัดชุมพร แล้วเดินต่อไปด้วยเท้า คำที่ไหนพักที่นั่น เพราะแต่ก่อนยังเป็นป่า ไม่มีบ้านผู้คนกระจัดกระจายมากมายเหมือนทุกวันนี้ บางทีก็เข้าไปพักตามสวนตามไร่ชาวบ้านอาศัยบิณฑบาตฉันไปวันๆ เหมือนแมลงผึ้งลิ้มเกสรดอกไม้แล้วก็บินไปไม่อาลัยเสียดายจะนั้น

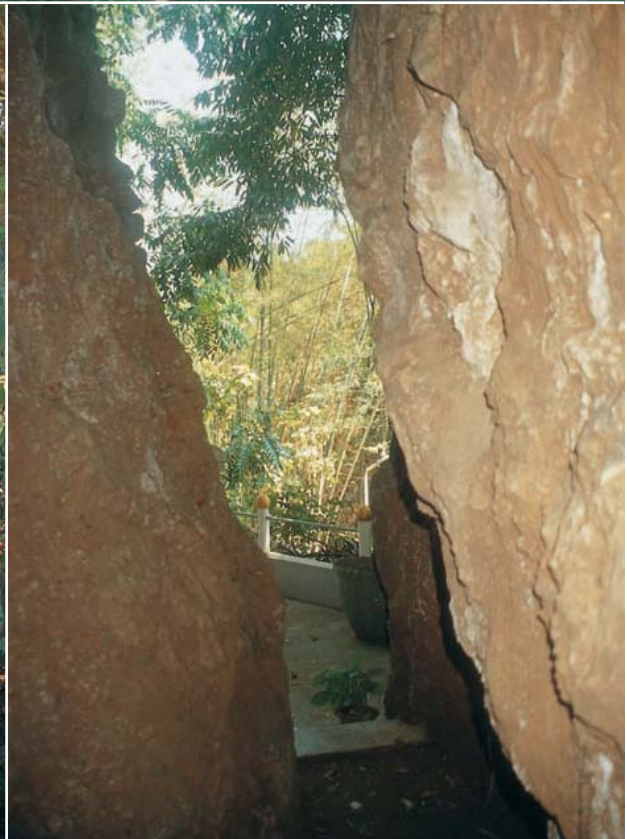
การที่เราไปอยู่ตามป่าตามเขา หรือท้องถ้ำเงื้อมผา อันมีสัตว์ร้ายต่างๆ เราต้องเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิดพินิจพิจารณา ใคร่ครวญให้รอบคอบ ถึงแม้เราจะเรียนธรรมจากภายในตัวของเราแล้ว เราก็ต้องเรียนธรรมจากภายนอกเพื่อเป็นการฝึกสติปัญญาของเรา

วัดถ้ำขวัญเมือง จังหวัดชุมพร

เมื่อเรามาอยู่ที่บริเวณป่าอำเภอสวีได้ระยะหนึ่ง จึงได้เดินเที่ยวภวนาไปเรื่อยไปพักที่ป่าแห่งหนึ่งอยู่ที่นี่ได้ไม่นานมีชาวบ้านมาบอกว่า มีถ้ำสวยงาม ป่าดี สัตว์ยังเยอะอยู่ เป็นวัดเก่าร้างไม่มีใครอยู่นิมนต์ท่านอาจารย์ไปอยู่บูรณะหน่อย เห็นว่าเป็นถ้ำเราก็ก็นำทางไปตามคำนิมนต์

วัดถ้ำขวัญเมือง อำเภอสวี
จังหวัดชุมพรในปัจจุบัน

เราอยู่ที่นี่สัปปายะดีมาก (ตอนหลังซื้อถ้ำขวัญเมือง) ถ้ำไม่ใหญ่โตอะไรนัก พออาศัยได้ แต่ว่าข้างในยังแคบไปหน่อย เป็นภูเขาหินเล็กๆ มีต้นไม้ใหญ่ๆ มีเครื่องมือเกววัลย์พระรุ่งพระรัง มองแทบไม่รู้ว่าเป็นถ้ำ ไม่มีใครกล้าเข้ามา ชาวบ้านกลัวเพราะมันเปลี่ยวมาก มีศาลเจ้าพ่อ มีเศษของเก่าของโบราณเรียงรายอยู่ตามพื้น บางแห่งมีร่องรอยคนมาขุดหาสมบัติ

เวลานั้นก็จนใกล้จะเข้าพรรษาแล้วจึงคิดว่า เออ...อย่างไรเสีย ปี (๒๔๙๒) นี้เราคงต้องจำพรรษาที่นี่ จึงจัดแจงที่พักที่อยู่บนถ้ำ ภาวนาอยู่ที่นี่สบาย ปลอดภัยดี เมื่ออยู่มากก็มีญาติโยมรู้จักมากขึ้น โยมอุปฐากที่มายุ่งช่วยเหลืออะไรทุกอย่างเมื่อยามขาดแคลน คือกำนันฮุ้น (นายอัมพร บุญญาภาส) และครูเฮียง ทั้งสองคนนี้เป็นผู้มีศรัทธามาก บ้านเขาอยู่ในตัวอำเภอสี

เราอยู่จำพรรษาที่ถ้ำนี้ ได้ตกแต่งถ้ำใหม่ สถานที่ไม่เสมอ ปรับแต่งให้เสมอ แต่งห้องถ้ำให้อยู่ได้ ได้เอาไฟเผาแล้วทาสีบางส่วนให้ดูดีขึ้น ทำลายศาลเจ้าพ่อทิ้ง เราเข้าไปอยู่เป็นเจ้าพ่อแทน ชาวบ้านกลัวกันใหญ่ กลัวว่าเราจะเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ไม่เห็นเราเป็นอะไร กำนันฮุ้นเห็นเราขยันขันแข็ง ชอบบอกชอบใจ กำนันพร้อมด้วยชาวบ้านจึงมานิมนต์ให้เราอยู่เป็นเจ้าอาวาสสร้างวัดให้ถาวร เขาบอกสัญญาว่า จะหาเงินมาช่วยสร้างวัด ขอให้พระคุณเจ้าอยู่ที่นี่ เราเห็นทำไม่ดี กลัวจะเป็นภาระผูกพัน ออกพรรษาแล้วจึงเผ่นหนี อดูคงต่อไปยังจังหวัดนครศรีธรรมราช เข้าไปขอพักอยู่ที่วัดมเหยงพักอยู่ที่นี่ชั่วระยะกาลไม่นานนัก จึงเดินทางต่อไปยังจังหวัดสงขลา

ควนจง-ภูเขาล้อม

เข้ามาที่จังหวัดสงขลา เข้าไปพักบ้านคุณโสพิศ เป็นคนรู้จักกัน เป็นลูกศิษย์ท่านพ่อลี เดินทางต่อไปยังอำเภอนาหม่อม บ้านนาหม่อม เข้าไปภาวนาแถววัดควนจง (ภูเขาล้อม) ท่านพ่อลีท่านมาวางรากฐานไว้แล้ว อยู่ที่นี่สะดวกดี สถานที่พักเป็นป่าช้าบ้านควนจง ควนหมายถึงเนินเขาเล็กๆ ไม่ถึงกับว่าเป็นภูเขา ชาวบ้านแถวนี้เขาเคารพรักท่านพ่อลีมาก ในขณะที่พักอยู่วัดควนจงนี้ มีโยมทิม ทองประดับเพชร เป็นผู้อุปฐากดูแล ตอนนั้นแกอายุ ๒๕ ปี (ปัจจุบัน ๘๐ ปี) เมื่อเขารู้ว่าเป็น

โยมทิม ทองประดับเพชร ผู้เคยอุปฐากดูแลหลวงปู่เจี๊ยะ

๑. เสนาสนะที่หลวงปู่เจี๊ยะเคยมาอยู่พักอาศัยปฏิบัติธรรม ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากวัดควนจง (ภูเขาล้อม)
๒. ใกล้กับเสนาสนะมีธารน้ำไหลผ่าน

วัดควนมิตร อำเภोजะนะ
จังหวัดสงขลา

ลูกศิษย์ท่านพ่อลี เขาจะยินดีต้อนรับมาก มักจะถามเสมอว่า “ครูบาเจี๊ยะขาดเหลืออะไร ด้วยปัจจัยสมควรแก่สมณะบริโภคะให้บอกนะ”

หลังจากนั้นก็เดินทางไปพักที่ใกล้ๆ กับควนกรม เป็นที่ที่ท่านพ่อลีมาสร้างไว้ ท่านอาจารย์พรหม (คนละองค์กับอาจารย์พรหม จิรปุณโณ) ท่านอาจารย์เฒ่า ท่านอยู่ที่นี่ เราก็เข้าไปพักกับท่าน วัดมีคลองน้ำใหญ่ไหลผ่าน ไปรวมกับคลองอยู่ตะเภาที่หาดใหญ่ อยู่กลางทุ่งนา อุดมสมบูรณ์มาก อีกด้านมีต้นไทรใหญ่ๆ มีทางเดินเท้าเข้าไป อยู่ภูวานากับท่านได้ระยะหนึ่ง เราก็เดินรุดงค์ต่อไปยังวัดควนมิตร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

วัดควนมิตร-บ้านพรุ

วัดควนมิตร ก็เป็นที่ที่ท่านพ่อลีเคยมาอยู่จำพรรษา ๒ พรรษา ชาวบ้านแถวนี้รู้จักท่านหมด เราได้มาเจอท่านถวิล (จิณฺณธมฺโม) ซึ่งเป็นสหธรรมิกคนบ้านเดียวกัน นิสัยใจคอก็ใกล้เคียงกัน นิสัยท่านตรงไปตรงมาเหมือนกันกับเรา ในระหว่างที่พักอยู่ที่วัดควนมิตรนี้ ได้เดินรุดงค์ไปภูวานาที่ควนไม้ไผ่ ท่านถวิลขอติดตามไปด้วย ห่างจากควนมิตรประมาณ ๘ กิโลเมตร อยู่ภูวานาที่ควนไม้ไผ่ได้ระยะหนึ่ง ก็เดินทางกลับมาที่วัดควนมิตรอีกครั้ง เรามาอยู่ที่วัดควนมิตรนี้ ได้คุ้นเคยกับท่านพระครูรัตนโสภณ (แก้ว)

เราพักอยู่ที่บนเนินเขาควนมิตรเป็นเวลาแรมเดือน จึงอยากไปวิเวกบ้างตามประสาคนไม่อยู่สุข คืออยู่ที่ไหนนานๆ มันเบื่อ ไปภูวานาอยู่ตามป่าเขาน่าจะดีกว่า เพราะบางทีคนแถวภาคใต้เขาไม่ค่อย

ชอบพระกรรมฐาน เพราะเจ้าคณะจังหวัดเจ้าคณะอำเภอเค้าไม่มีอำนาจ เราไปอยู่แล้วไม่ค่อยเป็นสุข ไปอยู่กับครูบาจารย์ก็ต้องครูบาจารย์ที่ให้ทัศนะเราได้ ไปอยู่กับอาจารย์ที่ให้ทัศนะไม่ได้ ก็ไม่อยากจะอยู่ ไอ้ตัวนี้สำคัญที่สุด ไอ้พระบางองค์ มันถือดีมันนึกว่า **มีความรู้ นักธรรมเอก นักธรรมโท ไฉ้สมบัติชี้หมาอะไร** ว่าตรงๆ ตำราเรียนมามันใช้ไม่ได้หรอก การเรียนกิริยาของใจไม่ต้องเอาอะไรมาหรอก เอาภavana “พุทโธ” ตัวเดียวพอแล้ว ว่าอยู่อย่างนั้นให้มันสวຍ ใจมันจะดีเราไปยังไงละ เราเคยเอาชนะมันมาแล้วถึงมาคุย

เมื่อคิดอย่างนั้น จึงเตรียมจัดบาตร สะพายกลด เข้าไปบอกท่านพระครูฯว่าจะไปเที่ยวภavanaแถวๆ บ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่หน่อย ทราบข่าวว่าท่านอาจารย์เม้าท่านมาอยู่ที่นั่น จะมาสร้างวัดใหม่ที่ห้วยยางบ้านพรุนั้น (ปัจจุบันชื่อว่าวัดกอไม้พอก) เมื่อบอกเล่าท่านเสร็จก็ออกเดินทางลัดมา พักมาตามปายางเรื่อยๆ เข้ามาถึงบ้านพรุ ก็เข้าไปพักภavanaที่ห้วยยางกับท่านอาจารย์เม้า ในระยะนั้นตรงกับเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๒

นิมิตถึงท่านพระอาจารย์มั่นที่บ้านพรุ

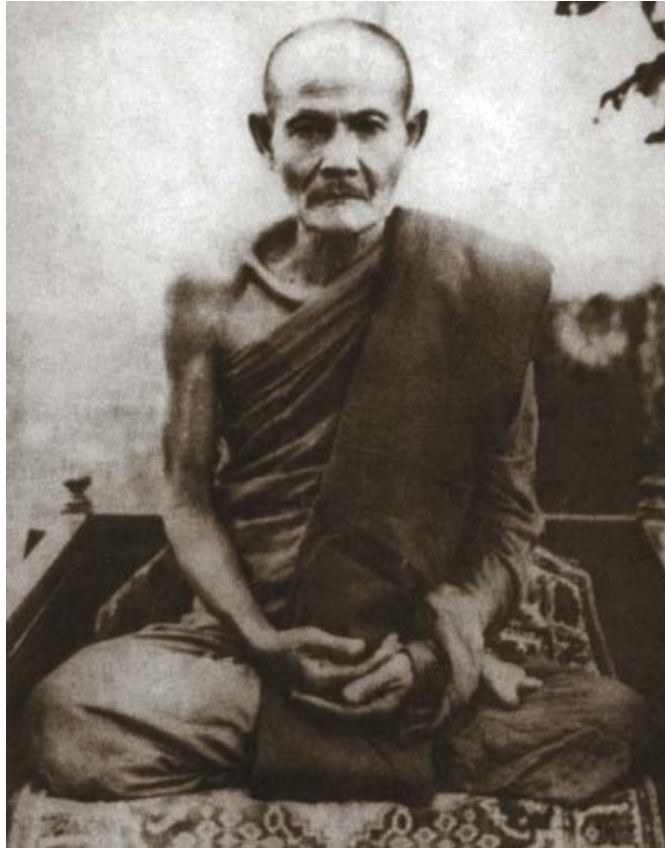
เมื่อเข้ามาพักอยู่ที่ห้วยยางบ้านพรุได้ไม่นาน **คืนวันพฤหัสบดี แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ นิมิตเห็นท่านพระอาจารย์มั่น นอนตาย เปลือยกายอยู่ ในนิมิตนั้นท่านงดงาม ชัดเจนมาก เหมือนกับว่าท่านอยากจะมาแสดงอะไรบางอย่างให้เราดู ประหนึ่งจะเป็นเครื่องแสดงว่า ท่านจะลาโลกลาสงสารเข้าสู่แดนวิมุตติ อันเป็นอนุภาติเสสนิพพาน คือการดับกิเลสไม่มีเบญจขันธ์เหลือ เข้าสู่ทางสายเอก คือวิสุทธิธรรมล้วนๆ**

ท่านพระอาจารย์มั่น เราเคารพรักท่านเป็นที่สุด ชีวิตจิตใจนี้มอบให้ได้เลย ไม่เสียดายถ้าท่านต้องการ เพราะท่านเป็นเจ้าบุญเจ้าคุณ(ธรรม) ล้นเกล้าล้นกระหม่อมจริง ๆ การที่พระสาวกมีพระอานนท์ เป็นต้น กล้าพลีชีพแทนพระพุทธเจ้า ในขณะที่ช้างนาฬาคีรีกระโจนตักมันมา เพื่อจะทำลายพระพุทธองค์ พระอานนท์เอาชีวิตของท่านเข้าขวางกั้นไว้ ก็เพราะความถึงใจด้วยสายใยแห่งธรรมอย่างนี้เอง เราเคารพในท่านพระอาจารย์มั่น ก็ถึงใจอย่างนั้นเหมือนกัน ถ้าเรื่องของท่านใครอยากมาแตะมาว่า เราไม่ยอม ตอนอยู่กับท่าน หน้าที่อะไรก็ตามต้องทำให้ดีทั้งหมด ให้สะอาดเรียบร้อยและทำให้ได้ดี ถ้าไม่ดี ทำมันจนดีจนพอใจ ถึงจะยอมหยุด

เมื่อเกิดนิมิตในตอนกลางคืน เราภavanaก็ประหวัดๆ ภายใจใจเสมอๆ เหมือนจะมีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกี่ยวกับองค์ท่าน ในตอนเช้าวันนั้นเองได้ออกจาริกเที่ยวไปเพื่อบิณฑบาต ได้ถามลูกภิกษุที่ว่า

กองคาราวานเคลื่อนย้ายหลวงปู่มั่น ขณะป่วยหนัก จากวัดป่าบ้านหนองผือ ไปวัดป่าสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร ตามคำสั่งของหลวงปู่มั่น

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

“ลุงกาย...มีข้าวหลวงปู่มันบั้งมัย?”

ลุงกายบอกว่า “ไม่มีครูบา...”

“เราก็อ๊ะ! ... อยู่ภายในใจลึกๆ”

กลับจากบิณฑบาตนั่งฉันอยู่ซักประเดี๋ยว ท่านพระครูรัตนโสภณ เจ้าคณะอำเภอให้โยมเดินทางมาบอกว่า **“ชาววิฑูออก บอกว่าหลวงปู่มันมรณภาพแล้ว ตั้งแต่เมื่อคืนนี้”**

พอว่าท่านพระอาจารย์มั่นมรณภาพเท่านั้นแหละ เราลุกขึ้นจากที่ฉันข้าวทันที เดินดิ่งหลบไปทางด้านหลัง ปลงธรรมสังเวชสุดที่จะอธิบายได้ จิตก็หวานรำลึกคำพูดของท่านว่า “อายุ ๘๐ ปี ท่านจะตาย”

“ดับแล้วท่านผู้ทรงคุณอันประเสริฐ พ่อแม่แห่งวงศ์พระกรรมฐาน นับจากกึ่งพุทธกาลนี้อีกต่อไป ท่านผู้ทรงคุณเช่นท่านพระอาจารย์มั่นนี้ จะไม่มีระดับโลกอีกแล้ว ท่านผู้มีบุญอย่างท่านพระอาจารย์มั่นนี้ เป็นบุตรของใคร เป็นเพื่อนของใคร เป็นพี่เป็นน้องของใคร เป็นศิษย์ของใคร เป็นอาจารย์ของใคร เกิดในประเทศใด หรือจะอยู่ที่แห่งหนตำบลใด สถานที่นั้นหรือบุคคลนั้นที่เกี่ยวข้องต้องเย็นใจ สบายใจ สุขใจและเพลินใจ”

เมื่อทราบข่าวดังนั้น เราก็รีบขึ้นรถไฟกลับทันที ในระหว่างที่เดินทางกลับมานั้นตั้งใจไว้ว่า เราจะต้องเข้าไปหาท่านพ่อลีที่วัดป่าคลองกุ้งก่อน เพื่อว่าท่านจะสั่งให้ทำอะไรเป็นพิเศษ

เราไปถึงก็ค่ำแล้ว ทราบว่าท่านพ่อลีท่านนั่งรออยู่ ยังไม่ยอมลงปาฏิโมกข์ ทั้งๆ ที่เราก็ไม่ได้กราบเรียนล่วงหน้าว่าเราจะมาหาท่าน หลังจากนั้นท่านพ่อลีก็สั่งให้ เรา, ท่านเฟื่อง โชติโก, และ

ท่านเจือ สุภโร, เดินทางไปร่วมงานศพท่านพระอาจารย์มั่นก่อน แล้วท่านจะเดินทางตามไปที่หลัง

ท่านพระอาจารย์มั่นเป็นมรณา-สังฆานุสติ

เมื่อไปถึงงานศพท่านพระอาจารย์มั่น เข้าไปกราบคารวะศพท่านทันที ระลึกถึงบุญคุณที่ท่านอบรมสั่งสอนมา สุดท้ายจะอดกลั้นท่านน้ำตาไว้ได้ “กรรมอันใดที่เกล้าฯ ล่วงเกิน ขอครูบาอาจารย์จงโปรดโหลกรรม” แสงตะเกียงเจ้าพายุสว่างไสวทั่วบริเวณ ได้ยินเสียงผู้คนที่พลุกพล่านอยู่ด้านนอกอย่างไกลไกล ต่างมุ่งหวังเพื่อเข้ามากราบคารวะศพท่านพระอาจารย์มั่น

จักรคือธรรมอันประเสริฐที่ท่านพระอาจารย์มั่นได้หมั่นเพื่อสานุศิษย์ บัดนี้เป็นวาระสุดท้ายแห่งขันธ์ที่กำลังจะมอดไหม้

ยนต์คือสรีระ อันมีจักร ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน

มีทวาร ๙ คือ ตา ๒, หู ๒, จมูก ๒, ปาก ๑, ทวารหนัก ๑, ทวารเบา ๑, หยุดการแล่นแล้ว เข้าสู่อนุภาติเสสนิพพานอันเป็นแดนเกษม

ปฏญญาภิสังขารที่เหลือไว้นี้ เป็นเพียงมรณา-สังฆานุสติ เป็นที่ระลึกกราบไหว้บูชา พระศาสดาและพระสาวกอรหันต์ทั้งหลายก็ล่วงไปแล้ว ล่วงไปสู่แดนอมตธรรม ไม่ต่ำไม่สูง ไม่ใกล้ไม่ไกล หากดวงใจที่บริสุทธิ์ครอง

พระบรมศาสดาตรัสไว้แล้วว่า “ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราเตือนท่านทั้งหลายไว้ว่า สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง มีความเกิดขึ้นและเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด ภิกษุทั้งหลาย ธรรมวินัยใดที่เราแสดงและบัญญัติไว้แล้ว ธรรมและวินัยนั้นจะเป็นศาสดาของเธอเมื่อเราล่วงไป”

ท่านพระอาจารย์มั่นท่านเป็นพุทธสาวก ไม่กลับมามีโลกที่เคยเกิดตายอีกต่อไป ไตรโลกธาตุทั้งหมดนี้ประมวลลงในไตรลักษณ์ ที่หมั่นไปด้วยอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ใครมีปัญญาเรียนถึงอย่างที่ท่านสอน ก็ไม่ต้องกลับมาอนาคตถอนใจ เดินตามหลังท่านไปสู่พระนิพพาน

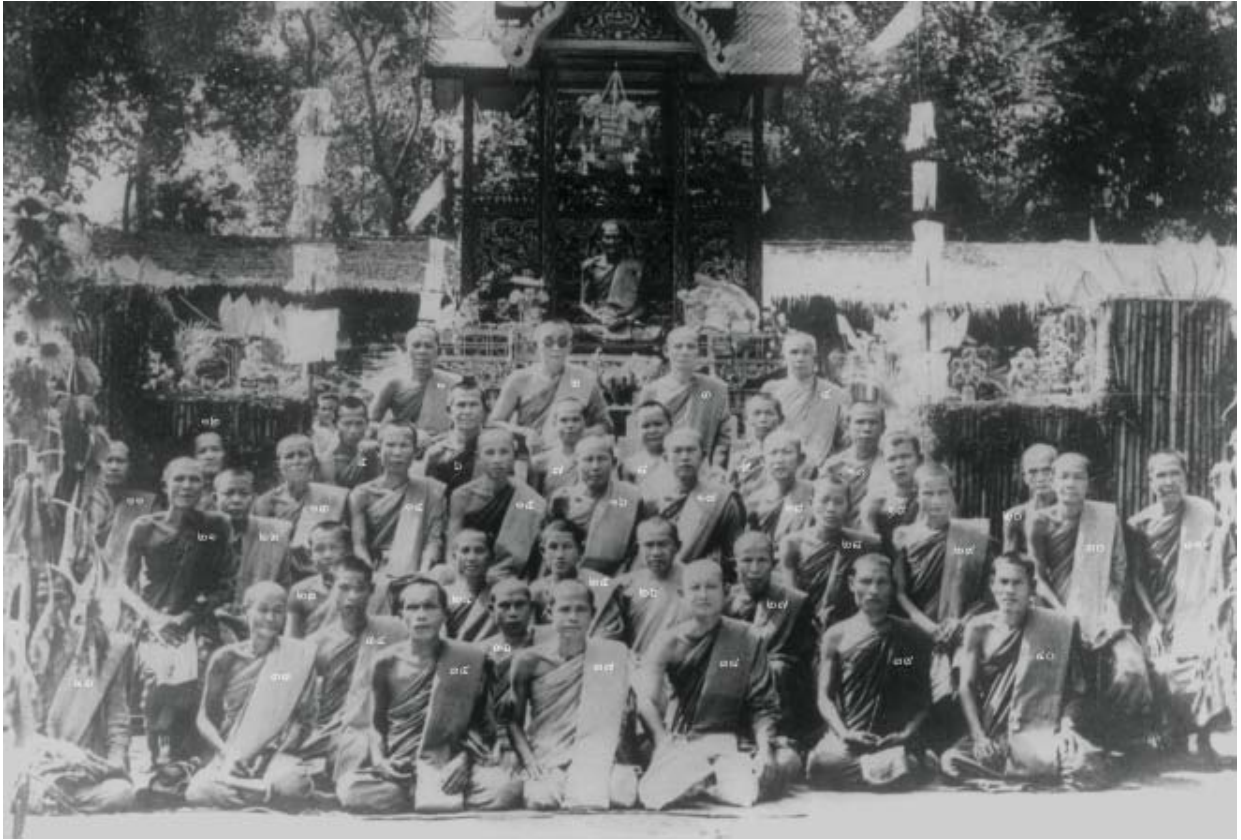
ทำงานถวายท่านพระอาจารย์มั่น

ในระหว่างที่ช่วยงานศพท่านพระอาจารย์มั่นนั้น มีพระเถรหลังไหลมาจากทิศานุทิศ ประชาชนญาติโยมมาคารวะศพมิได้ขาด ทุก ๆ คนที่เข้ามา ล้วนห่อข้าวมา กินเอง คาราวานเกวียนจอดเต็มรอบ ๆ บริเวณวัดสุทธาวาส หามุ้งหาเสื่อมานอน จุดตะเกียงจุดไฟกันเอง หุงหาอาหารกินกันเอง แล้วตอนเช้า ๆ เตรียมหาอาหารใส่บาตรพระ เป็นนิมิตแห่งชัยชนะด้วยบุญญาภาพออย่างแท้จริง ทุกอย่างเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ทุกคนล้วนแต่มีน้ำตาอาลัยความดีของท่าน

๑. พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ที่หน้าเมรุท่านพระอาจารย์มั่น

๒.-๓. บรรยากาศพระสงฆ์และประชาชนที่มาในงานศพหลวงปู่มั่น

บรรดาศิษยานุศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ในวันพิธีศพของพระอาจารย์มั่น เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๓

๑. สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (พิมพ์ ธรรมธโร) ๒. เจ้าคุณพรหมมณี (ผิน สุวโจ) ๓. เจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนธุโล) ๔. เจ้าคุณเทพวรคุณ (อ่ำ) ๕.- ๖. เจ้าคุณพระเทพญาณวิศิษฐ์ (เต็ม) ๗. พระอริยคุณาธาร (ปุตฺโต เส็ง) ๘. เจ้าคุณพระธรรมบัณฑิต ๙. พระญาณวิศิษฐ์ (สิงห์ ขนตยาโคโม) ๑๐. พระพิศาล สุธิ (ทองอินทร) ๑๑.- ๑๒. หลวงปู่ขาว อนาลโย ๑๓.- ๑๔. เจ้าคุณพระราชา (เจ้าคณะจังหวัดนครพนม) ๑๕. พระอาจารย์เทศก์ เทสรังสี ๑๖.- ๑๗. พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ๑๘. พระอาจารย์กว่า สุมโน ๑๙. พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมปนโน ๒๐. หลวงพ่อขุนคักดี ๒๑. หลวงพ่อทองสุข ๒๒.- ๒๓.- ๒๔. พระครูอุดมธรรมคุณ (ทองสุข สุจิตโต) ๒๕. เจ้าคุณพระราชา (วัดศรีโพนเมือง สกลนคร) ๒๖. พระอาจารย์บุญมา จิตเบโม ๒๗. พระอาจารย์กงมา จิรปุณโณ ๒๘. พระอาจารย์อ้วน ๒๙. พระอาจารย์สาม อภิญาโน ๓๐. พระรัตนกรวิสุทธิ (เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์) ๓๑.- ๓๒.- ๓๓. พระเกตุนคุณโก ๓๔.- ๓๕. พระสุธรรมคณาจารย์ (แดง) ๓๖. พระครูปัญญาวราภรณ์ ๓๗. พระวินัยสุนทรเมธี (เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น) ๓๘. พระอาจารย์กู ธรรมทินโน ๓๙. พระครูภูมิจิตราคม (พุ่ม) ๔๐. พระอาจารย์อ่อนสา (หลวงปู่เจี๊ยะทำงานอยู่เลยไม่ได้มาถ่ายภาพด้วย)

พระอาจารย์มั่น เป็นน้ำตาสดุดีสังฆปฏิบัติ เราเป็นพระหนุ่มน้อยอยู่ ก็ได้รับคำสั่งจากท่านพระอาจารย์ ฝั้นให้ไปดูแลเรื่องน้ำ เพราะน้ำขาดแคลนมาก ใช้ญาติโยมและเถรเอาโอ้เต๋ออกจนมือแตก น้ำก็ไม่ออก เราคิดว่า รอช้าจะไม่ทันการณ์จึงจำเป็นต้องขุดบ่อเอง ในที่สุดน้ำก็ออกจนได้ใช้ตลอดงานเป็นเวลา ๓ เดือน ยังมีอีกหน้าที่หนึ่ง ที่ท่านพระอาจารย์ฝั้นมอบหมายให้ไปทำคือ จัดทำปะรำพิธี ดูแลเสนาสนะ และคอยไล่ต้อนพระเถรที่แอบไปดูหนังที่เขานำมาฉายอยู่ด้านนอกวัด เวลาเขาถ่ายภาพเป็นที่ระลึกในงานศพเราจึงไม่ได้ถ่าย เพราะมัวแต่ทำงานยุ่งอยู่ไม่มีเวลาหยุดหย่อน

เรื่องแปลกในงานศพท่านพระอาจารย์มั่นคือ ไม่มีการขโมยของกันและกัน ไม่มีการตี ทะเลาะ หรือฆ่ากัน ทั้ง ๆ ที่มีคนมาก ผู้คนก็ไม่ส่งเสียงดังอะอะไวยวาย ในบริเวณงานไม่มีคนดื่มสุราเมรัย มากวนใจในงาน พระเถรโดยส่วนมากบอกง่ายนำเคารพเลื่อมใส งานนั้นนอกจากมนุษย์แล้วทุกอย่างเกิดขึ้นเหมือนเทพบันดาล เพราะอาหารการกินของใช้สอยกองเท่าภูเขาเลากา ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเห็นที่ไหนมากเท่านี้มาก่อน นี่คือนิพพานของท่านพระอาจารย์มั่นโดยแท้

พรรษาที่ ๑๔ - ๒๔ (พ.ศ. ๒๔๙๓ - ๒๕๐๓)

จำพรรษาที่ วัดเขาแก้ว ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ต้นปี ๒๔๙๓ เมื่อเสร็จงานศพท่านพระอาจารย์มั่นแล้ว คณะกรรมฐานระยะนั้นเหมือนบ้านแตกสาแหรกขาด ขาดที่พึ่งใหญ่ ก็ต่างองค์ต่างพยายามหาที่พึ่งน้อย อันหมายถึงลูกศิษย์ที่ท่านพระอาจารย์มั่นรับรอง บางองค์ก็ไปกับท่านพระอาจารย์สิงห์ ขนดยาคโม บางองค์ไปกับพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร บางองค์ไปกับหลวงปู่ขาว อนาลโย บางองค์ไปกับอาจารย์เทศก์ เทสรังสี บางองค์ไปกับท่านอาจารย์มหาบัว ญาณสมปนโน บางองค์ก็เข้าชุดงค์ในป่ากับครูบาอาจารย์ที่ตนเองเคารพนับถือ กระเซ็นกระสายกันไปทั่ว แต่ต่างองค์ก็ต่างไปตามสายทางแห่งพระนิพพานเพื่อแสวงหาความหลุดพ้น เป็นที่หมายสุดท้ายเหมือนกัน

โยมแม่ป่วย

ส่วนเราชุดงค์ย้อนกลับจังหวัดจันทบุรีกับท่านเฟื่องเข้ามาพักที่วัดป่าคลองกุ้ง ทราบข่าวว่าโยมแม่ไม่สบาย ป่วยหนัก จึงเดินทางมายังวัดทรายงาม บ้านหนองบัว ช่วยโยมพ่อดูแลโยมแม่ เราเป็นพระทำอะไรไม่ได้มากนัก ส่วนมากก็ไปเป็นกำลังใจไปพูดธรรมะให้ฟังบ้าง ส่วนมากโยมแม่ไม่ค่อยฟังเพราะเห็นเราอะอะเลี้งดัง

หน้าศาลาวัดทรายงาม

ก็คนนั้นทำอย่างนั้นไม่ถูก ทำอย่างนี้ไม่ถูก เราก็ดูเอาสิ โยมแม่เป็นคนเรียบร้อย พุดจาไพละ ชอบพระเรียบร้อย ส่วนเราก็เรียบร้อย แต่เรียบร้อยตามนิสัยวาสนาอาภัพ

อาการป่วยของโยมแม่รักษาเป็นปีอาการก็ไม่ดีขึ้น เพื่อเยียวยารักษาโยมแม่ให้หาย เงินทองมีเท่าไรทุ่มลงหมดไม่มีคำว่าเสียดาย ขอแต่เพียงโยมแม่หายเท่านั้นเป็นที่พอใจของลูกๆ ทุกคน ยานั้นต้องเดินทางมาซื้อถึงกรุงเทพฯ ของหลวงมานิตย์ ต้องไปซื้อมากินเป็นประจำ

เมื่ออาการของโยมแม่ดีขึ้นบ้างก็เข้าไปหาท่านพ่อที่วัดป่าคลองกุ้ง กราบเรียนท่านที่จะไปภาวนา ตามป่าตามเขาดังที่เคยไปเสมอมา ท่านพ่อจึงสั่งว่า “ท่านเจี๊ยะให้ท่านไปอยู่ที่เนินเขาแก้วนะ ที่นั่นวิเวกดี สบายะเหมาะ” เมื่อท่านพ่อสั่งอย่างนั้น จึงต้องไปอยู่ที่เนินเขาแก้วตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (โยมแม่เสียชีวิตอายุ ๙๓ ปี วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ โยมพ่อเสียชีวิตอายุ ๙๙ ปี วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๐)

พระอาจารย์เจี๊ยะ พระผู้มาปฏิสังขรณ์วัดเขาแก้ว

พระอาจารย์เจี๊ยะ ท่านมาเป็นเจ้าอาวาส ปี ๒๔๙๓ และเป็นผู้ที่ปรับปรุงปฏิสังขรณ์วัดนี้ให้เป็นวัดที่มีสภาพมั่นคงคือ พระอาจารย์เจี๊ยะ จุนโท เพราะเดิมวัดนี้ไม่มีอะไรถาวรนอกจากมีศาลาเพียงหลังเดียว นอกนั้นเป็นกุฏิชั่วคราว ความทรุดโทรมก็มีมากขึ้น พระอาจารย์เจี๊ยะท่านจึงติดต่อให้ญาติโยมผู้มีศรัทธาสถาสร้างกุฏิถาวรถวาย สร้างด้วยคอนกรีต ๔ หลังมั่นคงถาวรมาก นับว่าในขณะนั้นมีเพียงวัดเดียวเท่านั้นในคณะกรรมฐานที่มีกุฏิดีที่อยู่ ด้วยความสามารถของพระอาจารย์เจี๊ยะนี้เอง ต่อมาศาลาการเปรียญทรุดโทรมลง ท่านจึงจัดการสร้างศาลาการเปรียญขึ้นใหม่ หลังใหญ่โตมาก ในบรรดาศาลาด้วยกันแล้วในจังหวัดจันทบุรี ต้องยกให้วัดเขาแก้ว เพราะเข้าไปในศาลาเหมือนเข้าไปในโบสถ์วัดพระแก้ว เพราะเยือกเย็นเหมือนกัน พื้นที่ภายในบริเวณวัด ท่านก็พัฒนาการจนเป็นสถานที่น่าอยู่น่าอาศัย มีผลไม้มากน่าดูชม เช่น เงาะ ทุเรียน กระท้อน ฯลฯ

เดิมท่านพ่อลีมาปักกลดบริเวณเนินเขาแก้วนี้ ตรงนั้นมันเป็นต้นมะม่วง ไม้มะม่วงนั้นใบมันร่วง เพราะเป็นฤดูแล้ง ตามโคนต้นมะม่วงมีมดแดงเต็มไปหมด ท่านพ่อลีก็ปักกลดอยู่อย่างนั้นไม่ย้ายไปไหน

ตาสอนและยายทัตสองฝั่งแม่น้ำเห็นเข้า ก็นิมนต์ท่านพ่อว่า “ท่านพ่อ อยู่ตรงนี้ได้หรือ มดแดงมันเยอะ ขอให้ย้ายไปตรงอื่นเถอะ”

“ไม่ย้ายเราจะอยู่ตรงนี้ ถึงแม้นเอาข้าวของมาถวายตรงที่อื่นเราก็ไม่รับ เราจะอยู่ตรงนี้ ปักกลดตรงนี้แหละ”

ที่นี่เมื่อสองตายายนำเอาอาหารข้าวของมาถวาย มดแดงมันก็มาเยอะแยะ ยิ่งเหยียบไปไม่ดังแกรก! แกรก! มดแดงมันมาใหญ่ทีเดียว กรูมา อู๊ฮู! มากทีเดียว มดแดงมันมากมายเหลือเกิน เป็นกองทัพนมด แต่มันไม่กัดท่านพ่อสักตัวเดียว ท่านอยู่เป็นเพื่อนกันกับมด สักพักหนึ่ง มดมัน

ก็ทยอยกันหนีเกลี้ยอย่างน่าอัศจรรย์ เมื่อสองตายายเห็นอย่างนั้น ก็เกิด
ความศรัทธาเลื่อมใส นับถือท่านพ่อลีมากขึ้น ก็เลยไปปวาร้องให้คนทั้งหลาย
เข้ามาทำบุญกับพระผู้วิเศษ ต่อมาจึงทำศาลาพักขึ้น แล้วก็ค่อยสร้างวัดขึ้นมา
ค่อยทำกัน เริ่มแรกมุงจากเส้าไม้ป่า ท่านพ่อลีก็อาศัยอยู่อย่างนั้น แล้วท่านก็
อยู่ คนก็เลื่อมใส เขาก็มาช่วยสร้างวัดกันขึ้น ช่วยกันตัดไม้ป่ามาสร้าง ตัด
ไม้ไผ่ หลังคามุงจาก เริ่มจะเป็นวัดที่แรก เพราะว่าตาสอนและยายทัต สอง
คนผัวเมียบริจาคที่ดินนี้ให้

ผู้มประตู่ทางเข้าวัดเขาแก้ว

หลังจากนั้นมา พ.ศ. ๒๔๙๓ ท่านพ่อลีก็มอบให้ท่านพระอาจารย์เจี๊ยะมา
อยู่แทน

“โบสถ์นั้น ท่านพระอาจารย์เจี๊ยะก็เป็นคนดี หุบหิน ทำเองไม่มีหยุดหยอก
สำคัญมากในเรื่องทำงาน หินนี้ขนมาก่อนใหญ่ๆ ขน ดี ทำ ก่อสร้าง ท่าน
แข็งแรง ท่านได้ผู้ใหญ่จ้าง รักศักดิ์ เป็นผู้อุปัชฌาย์ช่วยสร้างเพราะเขาเป็นคน
มีเงินเข้ามาช่วยท่านสร้างวัด เรื่องการก่อสร้างท่านละגעที่สุด ไม้แผ่นใหญ่ๆ
ไปหามาจากในดงลึกๆ โนนเหละ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้แดง ขนมา ท่านเก่งทางนี้
ท่านก่อสร้างเสร็จ ท่านเป็นคนบึ้งเบ็งๆ เป็นคนจีนลูกคนจีน นิสัยท่านก็ไม่ค่อย
จะสบอารมณ์กันกับผู้คน นิสัยพะลึงพะล้งอย่างนั้นเหละ มาครั้งแรกสมเด็จ
พระนางเจ้ารำไพพรรณี ท่านจะมาเอาที่ดินนั้นทำวัง พระอาจารย์เจี๊ยะมาเริ่ม

สร้างใหม่ ๆ เริ่มสร้างวัดเขาแก้วเป็นรูปร่าง ท่านพระอาจารย์เจี๊ยะอยู่เป็นขรัว พอเป็นขรัว สมเด็จ
พระนางเจ้ารำไพพรรณีก็เอาต้นโพธิ์มาปลูกไว้ที่นั่นแหละ สมเด็จพระนางเจ้าฯ ก็เริ่มจะเป็นเจ้าภาพวัด
ภายในพระทัยก็คงคิดที่จะเป็นผู้อุปการะวัดเขาแก้ว ท่านเริ่มเข้าวัดและตั้งใจจะบูรณะวัดให้เจริญด้วย

ขรัววัดเขาแก้ว

อยู่มาวันหนึ่งเป็นวันเกิดท่านหญิงผ่อง ผู้เป็นน้องสาวของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ท่าน
หญิงคิดปรารถนาจะเข้ามาทำบุญถวายพระ เข้ามากราบพระอาจารย์เจี๊ยะที่ศาลา และพระทั้งหลาย
ก็ลงมาพร้อมเพรียงกัน เมื่อพระอาจารย์เจี๊ยะเข้ามานั้นก็ “ขาก...อูยๆ” ทำอยู่ยั้งงี้ ท่านหญิงผ่อง
ท่านก็ประทับอยู่ที่นั่น ก็มองๆ นึกตำหนิอยู่ภายในใจ

เมื่อท่านหญิงเสด็จกลับจึงเรียกผู้ใหญ่พา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้นเข้าไปถามว่า “ผู้ใหญ่พา...
ขรัววัดเขาแก้วทำไมท่านถึงเป็นอย่างงั้น กิริยาท่าทางอย่างนั้นไม่เรียบร้อยเลย”

ผู้ใหญ่พาก็ตอบว่า “ท่านเป็นลูกคนจีนนะครับ ไม่ใช่จะเสียหายอะไร การเสียหายไม่มีเลย กิริยา
ของท่านนี้ไม่รู้จะทำยังไง การขาก...อูยๆ ท่านนั่งนิ่งๆ ไม่ได้ ต้องขยับไหวล่ งึกๆกักๆ อันนี้เป็นนิสัย
ประจำ ท่านเป็นยังงี้ก็เป็นอยู่อย่างนั้น ท่านไม่มีมายากับใครหรอกครับ เรื่องการก่อการสร้าง
การบริหารวัดนี้ โอ๊ย!...ท่านเก่งมากขยันเหลือเกิน ขยันตัวเป็นเกลียว ทำเอง ถกเขมร ทำคล่อง
เสียอย่างเดียวกิริยาตรงนี้แต่ใจท่านดีมากครับ”

คณะศรัทธาที่ร่วมสร้างกุฏิ
ถวายหลวงปู่เจี๊ยะ (วันถวาย
กุฏิ ปีพ.ศ. ๒๔๙๗)

ท่านหญิงจึงถามผู้ใหญ่ว่า “เล่าประวัติชีวิตเขาแก้วให้ฟังซิ ท่านเป็นมาอย่างไร?”

ผู้ใหญ่พาภิรราบทูลว่า “ท่านเป็นคนใจสำคัญนะครับ เป็นลูกคนจีน บ้านเดิมอยู่ที่หนองบัว ในการทำงานที่กระผมเห็นมา ไม่มีใครแข่งเท่าท่าน ความเพียรพยายาม โอ้!...ท่านตั้งใจทำเหลือเกิน ท่านเก่งเหลือเกิน ไม่ใช่คนจนอนาถา ก่อนมาบวชท่านเป็นคนนักเลงอยู่ แล้วก็มาบวชเป็นลูกศิษย์ท่านพ่อลี ท่านพ่อลีไม่ใช่พระธรรมดา ท่านพ่อลีต้องมองลึกแล้วว่า อาจารย์เจี๊ยะนี่ดีจึงมอบที่ตรงนี้ให้

ตั้งแต่ผมเห็นพระมา ชั่วชีวิตเขาแก้วนี่บริหารวัดดีไม่มีใครเกิน ท่านผู้สุดท้าย หินก้อนใหญ่ๆ ทุบเองแหลกหมด ท่านไม่ต้องไปง้อใคร ทำเองทั้งนั้น บางทีไปค้างวันค้างคืน หากคนไปช่วยเอาไม่อยู่ในป่า โน่น!...ไปง้อน้ำร้อนโน่น โกลเท่าไรก็ไปเอามาจนได้ ตอนหลังนี้ท่านไปเรียกใคร เขาก็ไม่ไป รู้ท่านไม่ไหว ทำทั้งวันทั้งคืน ท่านจะเอาอะไร เอาให้ได้ ถ้าไม่ได้ท่านไม่หยุด เก่งเหลือเกิน ถึงท่านกิริยาภายนอกเป็นอย่างนั้น เรื่องเสียหายไม่มีหรอกครับ เรื่องว่าท่านก็เป็นคนพูดตรงไปตรงมา จะให้ท่านพูดหวานๆ อย่างนั้นอย่างนี้ท่านพูดไม่เป็นหรอก ถ้าวันไหนเห็นท่านพูดหวานๆ ชาวบ้านคงช็อกตาย สถานที่ที่ท่านควรจะพูดค่อยๆ ท่านก็ไม่พูดค่อยๆ สถานที่ที่ควรจะพูดแรงๆ ท่านกลับพูดค่อยๆ เวลาใช้ญาติโยมทำงาน “พวกมึงมาทำอันนี้ให้หน่อย...ไว้ มาช่วยกันบ้างซีที่วัด” ท่านมักจะพูดอย่างนี้

ผมก็เคยขอโอกาสพูดกับท่าน (อาจารย์เจี๊ยะ) บ่อยเหมือนกัน เคยสะกิดท่านบ่อยๆ ว่า “ท่านอาจารย์พูดทำไมเอะอะนั่น ค่อยๆ พูดชะหน่อยจะเป็นไรไป ญาติโยมเขามานั่งกันเต็มอยู่ที่นี่ ทำไมเอะอะเสียงดังอะไรอย่างนี้” ท่านก็ตอบว่า “เราก็เป็นของเรานี่อยู่ทุกวัน มันจะแปลกตรงไหน ภายในใจเราไม่มีอะไรกับใครหรอก เคยพูดดังๆ มานั่งเงียบมันโหวงโหวง มันพิลึกชอบกล” ท่านว่าอย่างนั้น

ท่านหญิงลองคิดดูซิครับว่าจะมีพระที่ไหน ที่จะเป็นอย่างนี้ได้บ้าง ท่านมาบิณฑบาตบ้านผม เดินเข้ามาในบ้านเลย “เฮ้ย!...ซงกาแพ้วยซี” ท่านจะนั่งจิบกาแฟไปพักหนึ่ง

หนังสือพิมพ์มาอ่าน นั่งชาไข่มุก ห้าง เอาบุหรี่ยี่สิบมวนหนึ่ง กระดิกเท้าริกๆ ก่อนถ้าท่านอยากกินพริกเกลือ ท่านก็จะสั่ง ตามแต่ละวันท่านจะอยากจันอะไร “เฮ้ย!...ตำน้ำพริกกุ้งแห้งเกลือให้หนูหน่อย” พริกเกลือกุ้งแห้งท่านชอบ ท่านไม่เคยเสียหายอะไร มีแต่กิริยากับวาจานี้แหละที่ทำให้คนเขาแปลก ทำให้คนเขาแตกไม่กล้าเข้าใกล้

บางทีท่านไปบิณฑบาตก็นั่งรถไปเพราะขาเจ็บ ไปถึงที่ก็บอก “เอ้า! เอาข้าวมาให้กุ๊กกิน” ตั้งบาตรเลย หนังสือพิมพ์เล่มหนึ่ง บุหรี่มวนหนึ่ง แล้วก็นั่งกระดิกเข่า ใครเขาเห็นเขาจะเอาด้วยละ ภาพมันก็ลบไปเลย ครูบาอาจารย์เขาไม่สอนอย่างนั้นใช่ไหมล่ะ ท่านก็บอก “ขากูเจ็บนี่หว่า” ก็ไปอย่างนั้นทุกวัน

กราบนิมนต์ท่านว่า “ท่านอาจารย์ไม่ต้องมาบิณฑบาตเลย นอนอยู่เฉยๆเลย จะจัดไปถวายที่วัดเอง”

ท่านบอกว่า “ไม่ได้เดี๋ยวเขาจะด่า หว่าชีเกียจบิณฑบาต”

“นั่นล่ะเขาจะด่าหนักล่ะไปอย่างนั้น”

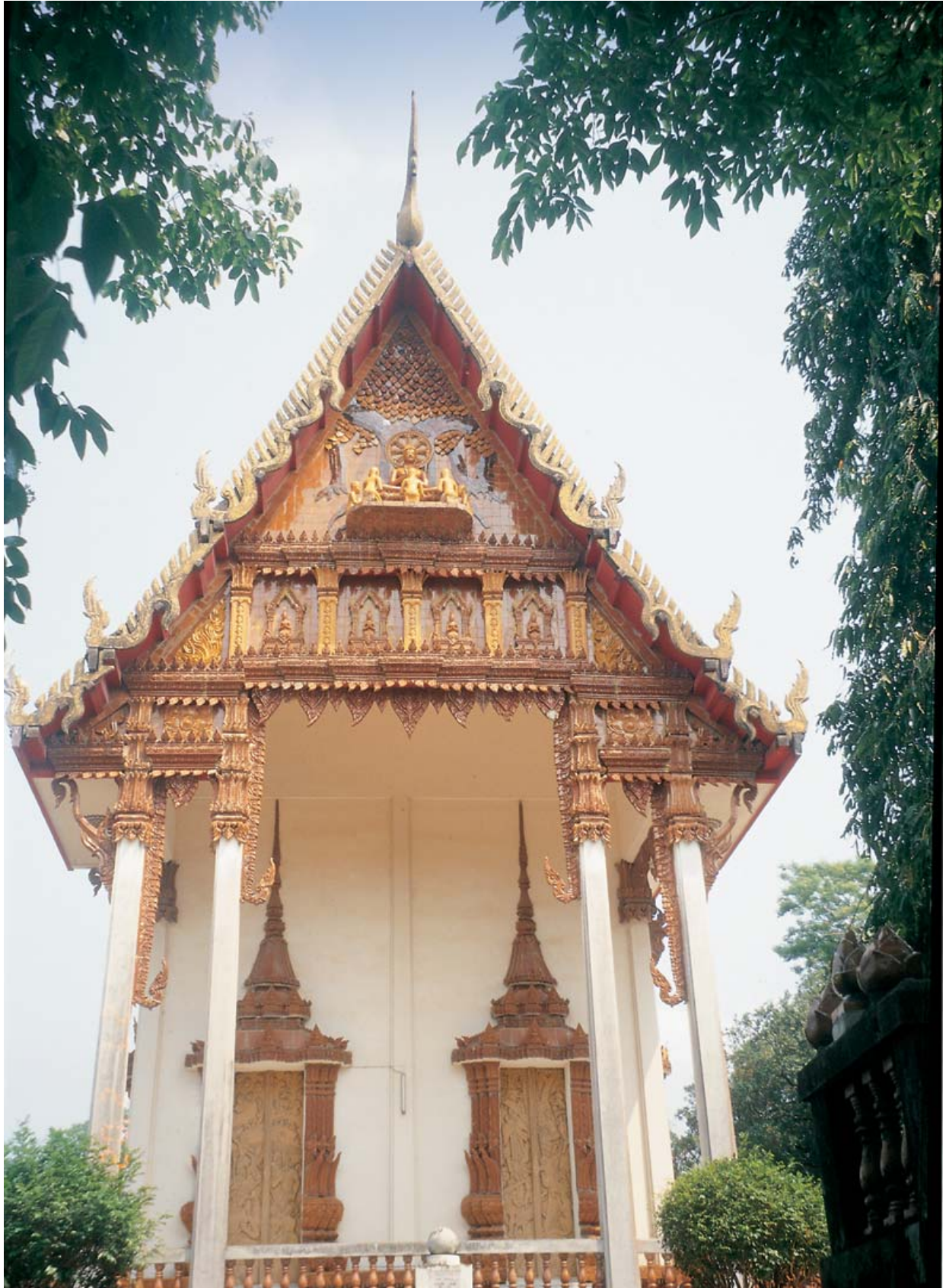
พวกเราไม่คุ้นเคย ไปเห็นพระผู้ใหญ่เป็นอย่างนั้นก็สะดุ้ง “เอ๊ะ! อะไรวัดผิดหรือเปล่า...อะไรรึเนี่ย” ในกลางพรรษาท่านออกไปบิณฑบาตช้าอยู่ครั้งหนึ่ง พระลูกศิษย์ที่ไปบิณฑบาตอายุกันหมดเลย แต่ท่านไม่อายุ

ศาลาการเปรียญที่หลวงปู่
สร้างไว้ที่วัดเขาแก้ว

พระอุโบสถวัดเขาแก้ว
ที่หลวงปู่เจี๊ยะสร้าง

พระมากินให้เป็นมงคลแล้ว

“เล่าประวัติอย่างอื่นๆ ที่แปลก ๆ ของท่านให้ฟังบ้างสิ...ผู้ใหญ่พา” ท่านหญิงผ่อง ถามขึ้นด้วยความสนใจอย่างยิ่ง

“มีอยู่ครั้งหนึ่ง” ผู้ใหญ่พาเริ่มเล่า “เขาแต่งงานกัน เขานิมนต์พระไป ๔ รูป บ้านเขาสูงแคเอว ลูกกรงบ้านก็โหนถึงละ ที่นี้เขกมันเยอะ ท่านก็โหนตัวขึ้นทางลูกกรงไปเลย ไม่ขึ้นทางบันได พอนั่งปั๊บ!! ท่านก็ถามเจ้าภาพว่า “จะสวดหรือไม่สวดละ เอ้า! ประเคนกินกันเลย”

เจ้าของบ้านรีบบอกสวนมาทันทีว่า “ก็สวดเสียหน่อยซิ...พระคุณเจ้า”

ไอ้พวกเราเป็นศิษย์ลูกศิษย์ก็คิด “เฮ้ย! จะกินของเขาเฉยๆ เลยหรือเนี่ย เฮ้ย...ข้า!”

คือว่าเขาจะแต่งงาน เป็นงานมงคล สวดให้เป็นมงคลให้เจ้าภาพหน่อย ท่านกลับถามว่า “จะสวดไหม ไม่สวดให้ยกมาประเคนเลย พระมากินให้เป็นมงคลแล้วเนี่ย” เขาขอให้สวดท่านถึงนำสวด

ตอนกลับก็โดดลงทางเก่าที่ปีนขึ้นนั้นอีกละ คือทางราวลูกกรง พระลูกศิษย์ที่ไปด้วยนี้ ก้มหน้ายิ้มอายกันเลย บันไดมีไม้เอา โดดขึ้นลูกกรงเลย ตรงนั้นรองเท้าเขาวางไว้เกะกะ ไม่เอา! โหนขึ้นไปเลย เรื่องโลกนี้ท่านตัดไปเลย ไม่อายหรอก ลูกศิษย์อาย บวชใหม่ประมาณ ๓-๔ พรรษา ก็อายทั้งนั้น แต่อาจารย์ไม่อายหรอก ท่านทำอะไรแปลกๆ ท่านไม่เหมือนเรา มาอยู่ที่เขาแก้วนี้ท่านละปล่อยวางเยอะกับญาติโยม

เดินทางโดยรถสิบล้อ

เรื่องโบกรถก็เช่นกัน ถ้าท่านโบกรถนี้ รถต้องจอดทุกคันนะครับ เพราะท่านจะไม่โบกริมๆ ถนน ท่านจะไปยืนโบกรกกลางๆ ถนนเลย แล้วก็ไม่ใช่ไปโบกตรงนั้นเฉยๆ ไปยืนท่ามกลางตรงนั้นด้วย แล้วก็โบก มันรุ่งรังขนาดละ กางปีกเลยมารุ่มๆ รถต้องจอดหมดละ

ที่นี่เราก็มาลังเกตท่านว่า “เอ๊ะ! ทำไมท่านอาจารย์ทำอย่างนี้ละ ท่านทำอย่างนี้ทำแบบนี้ ยังกับว่าทั่วประเทศไทยเป็นพี่น้องเป็นญาติท่านกันหมด เรามอง เอ! พวกนี้พี่น้องท่านหมดเลยนะเนี่ย ไม่รู้เขาจะโกรธ จะเกลียด หรือรถจะชนตายอย่างนี้ไม่สนใจ ไปถึงก็กางปีกยื่นถ่างขากลางถนนเลย แล้วก็ห่มจีวรพร้อมเลย”

สมัยก่อนเวลาท่านมากรุงเทพฯ ก็อาศัยรถสิบล้อเขามาบ้าง รถทัวร์บ้าง รถทัวร์ก็ไม่ค่อยได้ขึ้นหรอก เอารถสิบล้อ เอ้า! ผมเคยไปรับท่านครั้งหนึ่ง โอ้ย! แหงนดูท่านอาจารย์เจี๊ยะอยู่บนหลังคานั้นนะ ท่านตะโกน “หนาวไว้ยๆ...หนาว” อยู่บนหลังคารถสิบล้อนะ ข้างล่างมันเต็ม มีผู้หญิงมาด้วย ท่านไม่เดือดร้อนกับใครละ “หนาวไว้ยๆ ลมมันโกรก”

อยู่มาวันหนึ่ง มีจดหมายส่งมาจากวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ท่านเจ้าคุณพรหมมุนี เพื่อนท่านส่งมา ในเนื้อความจดหมายนั้นบอกว่า “เมื่อได้รับแล้วให้มาด่วนทันที”

ท่านอ่านแล้วก็ไม่รีรอเลย รีบคว้าย่าม คว่ำจีวร พะรุ้งพะรัง รีบด่วนอย่างที่จดหมายบอก ไปทันที ท่านก็จะรีบไป คือท่านเป็นคนตรงมากอย่างนั้น คว่ำจีวร คว้าย่าม เดินตรงไปหน้าวัด

กุฏิของหลวงปู่เจี๊ยะที่วัดเขาแก้ว

หน้าวัดติดถนนใหญ่ ไหล่ก็สะพายย่าม มือก็พยายามคลุมจีวร บังเอิญรถบัสประจำทาง มันทันทีมาพอดีพอดี เหมือนนัดกันไว้ เมื่อรถมาพอดีจะทำยังไงล่ะ มือก็คลุมจีวรอยู่ โบกรถก็ไม่ได้ ท่านกลัวไม่ทันมัง ท่านจึงใช้ตีนโบก “ยกตีนขึ้นสูงๆ ขึ้นลงๆ หยุด...ตะโกนด้วย หยุดเดี๋ยวนี้!”

รถวิ่งผ่านไปฉิวแบบไม่สนใจ “เย้...แม่งมึง....ไม่รู้จักไอ้เจี๊ยะ...ซะแล้ว”

ท่านตะโกนด่าตามหลัง เราไปแอบฟังอยู่ข้างๆ กำแพง แอบหัวเราะคิกๆ อยู่คนเดียว เอามือปิดปากไว้กลัวท่านได้ยิน เดี่ยวโดนเตะ ทว่าหัวเราะเยาะ

บางทีในตอนกลางคืนขนาดกำลังป่วย เพราะความที่ท่านเป็นผู้ที่อ่อนน้อมในธรรมมาก ไม่มีชาติขึ้นวรรณะเลย อย่างบางทีคุยกันกับพระเถร เฮๆ เป็นปกติอยู่เลย แต่ทันทีที่ไม่ว่า พระเถร เด็กผู้ใหญ่ มาพูดเรื่องธรรมะนี้ ท่านจะนั่งฟัง แสดงความเคารพทันทีเลย แปลกจริงๆ **“เอ๊ะ! ทำไมอาจารย์อ่อนในธรรมนัก กิริยาในธรรมกับกิริยาในโลกของท่านต่างกันนัก”**

เวลาพระผู้ใหญ่พูดมา เวลาจะเอาเป็นเอาตาย ท่านเฉยเลย นั่งฟังเลย เรื่องธรรม เรื่องกิเลสนี้ต้องยอมรับเลย ถ้าคุยกันนี้เอาเป็นเอาตายเลย คุณมีธรรมมีธรรมท่านจะนั่งฟังเงียบ “เออ! แปลกน้อมในธรรมมากตั้งแต่เห็นมา” เพราะเราก็ไม่รู้ว่าคุณมีอะไร พวกพระที่บวชใหม่ๆ ก็..เออ!..ทำไมท่านอาจารย์เจี๊ยะเป็นอย่างนี้ได้ล่ะ

เวลาเจอโยมทำผิดมาท่านเอาเป็นเอาตายเลย เวลาเขาพูดเรื่องเหตุเรื่องผล ท่านจะนั่งฟังเงียบนิ่งเลย เออๆ เราคล้อยตามท่านไม่ได้เลย บ้าตายเลยเรา กับเรื่องท่านนี้ ยากที่คนเขาจะเข้าใจได้ง่าย เดินผ่านไปผ่านมา เห็นพระเถรนั่งอยู่ก็ดูเขาเอาดีดๆ “ไอ้ฉิบหาย!” บางทีดูพระเถรจนร้องห่มร้องไห้ “ฮือๆ อยู่ไหนแหละ” ตอนหลังจึงพูดกันว่า “ถ้าใครอยู่กับพระอาจารย์เจี๊ยะได้เนี่ย ทั่วประเทศไทยอยู่ได้หมดล่ะ เชื้อเถอะ!!”

มีอีกเหตุการณ์หนึ่ง ถ้าไม่เล่าจะข้ามไปอย่างน่าเสียดาย วันนั้นท่านมีกิจนิมนต์เข้าวัง ท่านอาจารย์เจี๊ยะก็ถามก่อนไปว่า “ต้องใช้พัดยศหรือเปล่า เพราะพัดยศอยู่ที่จันทบุรี ตอนนั้นท่านพักอยู่กรุงเทพฯ วัดบวรฯ” ทางฝ่ายศาสนพิธีในพระราชวังนั้นก็บอกว่า “ไม่ต้องใช้”

พอเข้าไปในพระราชวัง ในขณะที่กำลังจะลงมือฉันข้าว ทางฝ่ายพิธีที่พระราชวังนั้นจึงถามขึ้นว่า “ทำไมพระองค์นั้นไม่เอาพัดยศมา”

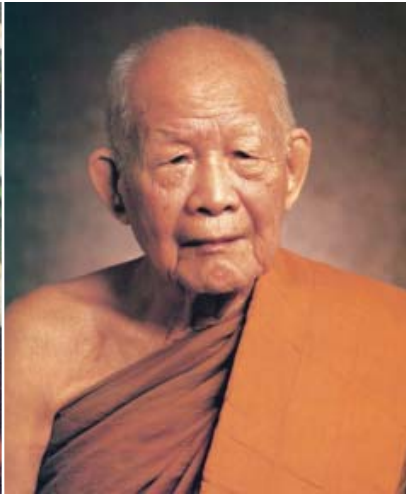
ท่านอาจารย์ก็ว่า “เฮ้ย! หยุดกินเดี๋ยวนี้ละ หยุดกินเดี๋ยวนี้เลย เดี่ยวอาตมา จะไปเอาพัดยศที่จันทบุรีก่อน” บ่อนแตกเลย ฝ่ายศาสนพิธีก็รีบเข้ามาหาท่านแล้วพูดว่า ทำไมท่านอาจารย์พูดอย่างนั้น

“กูถามมึงแล้วว่ามึงจะเอาหรือเปล่า พัดยศนะ มึงบอกไม่เอา กูก็ไม่เอามา มึงหยุดเลย เดี่ยวรอพัดยศจากจันทบุรี”

พอท่านกลับมาถึงวัด ท่านบอกไม่มีพัดยศ เขาจะไม่ให้กูกินเสียแล้ว ไอ้ฉิบหาย!! ตอนก่อนจะไปกูก็ถามมันอย่างดีว่า “เอาพัดยศหรือเปล่า” มันก็บอกว่า “ไม่เอาๆ”

หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

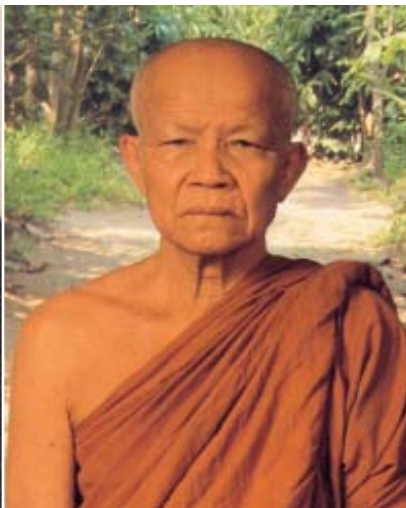
หลวงปู่หลุย จันทสาโร

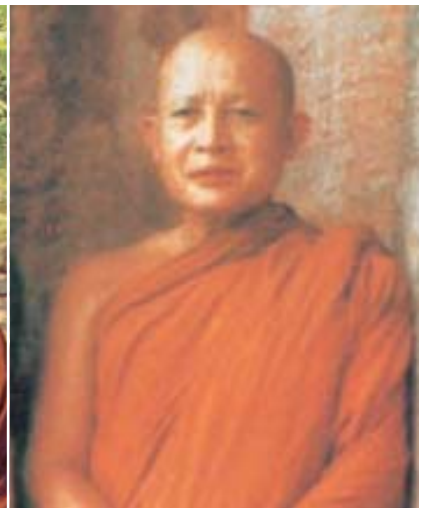
หลวงปู่ชอบ จานสโม

หลวงปู่สาม อภิภูจน

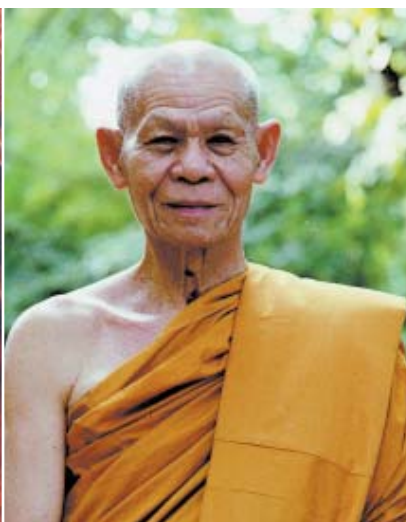
พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฏ

พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร

หลวงพ่อพุทธ จาณีโย

พระอาจารย์สุวัจน์ สุวโจ

นี่แหละเรื่องอย่างนี้แหละ ใครเขาเห็น ใครเขาไม่รู้ก็ตำหนิท่านท่านอาจารย์เจี๊ยะ ท่านสร้างศาลาสร้างกุฏิ สร้างพระอุโบสถ เป็นประโยชน์แก่พระศาสนาและชนรุ่นหลัง นอกจากนั้นท่านยังไปช่วยหลวงตามหาบัวสร้างวัดที่บ้านสถานีทดลองกสิกรรมอีก ท่านทำประโยชน์มาก แต่ตาคนธรรมดาไม่ถึงธรรมท่าน มักมองผ่านเลยไปๆ ชอบพระหลอกๆ มีมายาเยอะๆ เป็นอย่างนั้นไป

ครูบาอาจารย์องค์สำคัญมาเยี่ยมเสมอ

พระอาจารย์เจี๊ยะท่านเป็นพระสำคัญ แต่คนโดยส่วนมากไม่รู้ ดูจากภายนอกไม่เห็นความหมายว่าดีแค่ไหนอะไร แต่สิ่งที่ปรากฏเป็นระยะๆ อันเป็นสิ่งที่แปลกมากก็คือ พระอาจารย์องค์สำคัญๆ เช่น หลวงปู่หลุย หลวงปู่ชอบ หลวงปู่สาม หลวงปู่ตื้อ พระอาจารย์มหาบัว พระอาจารย์วัน พระอาจารย์จวน พระอาจารย์สิงห์ทอง หลวงพ่อพุทธ พระอาจารย์สุวจน์ และสายปำองค์สำคัญๆ อีกมากมาย มักจะเดินทางมาเยี่ยมและกราบเยี่ยมท่านเสมอ

โดยเฉพาะพระอาจารย์วัน อุตุโต มาเยี่ยมบ่อยเป็นพิเศษ มาแต่ละครั้งจะแสดงความเคารพนอบน้อมต่อพระอาจารย์เจี๊ยะมาก ในช่วงระยะนั้นพระอาจารย์วันท่านโด่งดังมาก เดินทางมาที่มีลูกศิษย์นั่งรถเบนซ์ติดตามเป็นแถว เมื่อพระอาจารย์วันเข้ามาเจอพระอาจารย์เจี๊ยะ พระอาจารย์วันจะแสดงกิริยาประดุจเณรน้อยๆ คลานเข้าไปกราบพระอาจารย์เจี๊ยะใกล้ๆ ถามอย่างนั้นอย่างนี้ทุกๆ ครั้งทีถามพูดจะยกมือพนมเสมอ ส่วนพระอาจารย์เจี๊ยะก็สบายๆ ไม่คลุมจีวรใส่แต่อังสะนั่งสบายเฉยๆ

พระอาจารย์เจี๊ยะถามพระอาจารย์วันขึ้นว่า “วันไวย์!... ทำไม่ถึงดังวะ!”

“มันถึงคราวมันครูอาจารย์” พระอาจารย์วันกราบเรียน แล้วก็เอามือนวดแข้งนวดขาให้พระอาจารย์เจี๊ยะ

มีอยู่คราวหนึ่งในงานพระราชเพลิงศพท่านพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร เขานิมนต์พระสวดมนต์ฉันเช้า ๔ รูป พระอาจารย์วันเป็นหนึ่งใน ๔ รูปนั้น พระอาจารย์วันนั่งฉันในปะรำพิธีที่สูงกว่า มองเห็นพระอาจารย์เจี๊ยะนั่งฉันปะปนกับพระเณรน้อยอยู่ด้านล่าง พอฉันเสร็จพระอาจารย์วันก็เข้ามาขอขมาต่อพระอาจารย์เจี๊ยะว่า “ครูอาจารย์! เกล้าฯ ขอขมาที่นั่งสูงกว่า” ทำเอาพระเณรทั้งหลายตกใจกันใหญ่

อีกครั้งหนึ่งในงานฉลองพระใหญ่ วัดพระบาทภูพานคำ จังหวัดขอนแก่น ที่อดีตเจ้าอาวาสวัดอโศการามไปสร้างไว้ พระอาจารย์วันขึ้นนั่งบนแท่นใหญ่ในพิธี พระอาจารย์เจี๊ยะนั่งข้างล่าง พระอาจารย์วันเห็นรีบกระโดดลงมาขอขมาพระอาจารย์เจี๊ยะ บอกว่า “วัน...ไปๆ ไม่เป็นไร”

พอตกตึกๆ สวดจากผู้คน พระอาจารย์วันก็เดินเข้ามากราบสนทนาธรรมะกับพระอาจารย์เจี๊ยะเป็นเวลาชั่วโมงๆ เมื่อพระอาจารย์เจี๊ยะพูดธรรมะพระอาจารย์วันจะนั่งนิ่งฟัง

พระอาจารย์เจี๊ยะถามว่า “วัน...ถึงไหน พิจารณาอย่างไร?”

พระอาจารย์วัน อุตตโม

พระอาจารย์วันกราบเรียนว่า “ถึงตรงนั้น พิจารณาอย่างนั้น เพราะเหตุนั้น”

พระอาจารย์เจื้อยก็ชิงข้างขึ้นมากันที่ว่า “มันต้องอย่างนี้สิวัน เรื่องนิพพานกับเรื่อง...นี้ มันต้องพิจารณาอย่างนั้นนะ กามราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชาต้องตีให้กระจุยกระจาย” พระอาจารย์เจื้อยพูดซ้ำๆ อยู่อย่างนั้น พระอาจารย์วันนั่งนิ่งเงียบ

กับพระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร ก็เหมือนกัน เวลาที่พระอาจารย์เจื้อยมีโอกาสเดินทางไปทางภาคอีสาน ท่านให้ลูกศิษย์ติดตามหอบหิ้วหัวปลาแห้งไปฝากพระอาจารย์สิงห์ทอง พระอาจารย์เจื้อยจะพูดถึงพระอาจารย์สิงห์ทองเสมอว่า “ทอง! มันขี้เล่นว่ะ แต่มันเจียบ! มันหมดแล้วนะ มันเจียบ! แต่มันขี้เล่นไปหน่อยเดียวเอาหัวปลาไปฝากมันหน่อยว่ะ มันชอบว่ะ”

สมัยก่อนครูบาอาจารย์ท่านเคารพรักกันมาก เห็นแล้วเข้ากันสนิทด้วยคุณธรรม ไม่เหมือนสมัยนี้แข่งหน้าแข่งหลัง

ในเดือนพฤษภาคม ปี ๒๕๐๐ พระอาจารย์เจื้อยไปช่วยงานฉลองสมโภช ๒๕ พุทธศตวรรษของท่านพ่อลีที่วัดโคกการาม หลวงปู่ตื้อนั่งรถแท็กซี่มาหาพระอาจารย์เจื้อยพร้อมกับตะโกนพูดว่า “เจื้อยโวย! วัดแตกแล้วโวย” ในที่สุดก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ ตอนหัวค่ำหลวงปู่ตื้อเทศน์ ตอนดึกๆ พระอาจารย์เจื้อยเทศน์ เทศน์ถึงพริกถึงขิง คนที่มาในงานฟังเทศน์แตกฮือ! บางคนถึงกับฟังไม่ได้ รับไม่ได้

หลวงปู่เจื้อยนิมนต์ให้หลวงตามหาบัวมาอยู่สถานี่ทดลอง

หลวงตามหาบัวเล่าเรื่องหลวงปู่เจื้อยไว้ว่า...

ท่านอาจารย์เจื้อยเข้าท่านไม่ดี ต้องฉันทยาแอสไพรินตั้งแต่อยู่สกลนครด้วยกัน

กุฏิของหลวงปู่เจี๊ยะที่วัดเขาแก้ว

พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

เข้าท่านไม่ดี เดินลักษณะกระเผลกๆ นิดๆ ทั้งๆที่ท่านยังหนุ่ม อยู่ด้วยกันที่บ้าน โศกนามน ดูเหมือนท่านพรรษาได้ห้า เราพรรษาได้แปด ท่านเป็นตั้งแต่ท่านยังหนุ่ม แล้วต่อเรื่อยมาท่านยังไม่หาย เห็นท่านเอยาเอสไพรินมาฉัน เข้าท่านเขยง นิดๆ ไม่ปรากฏว่าหายนะ คือมีแต่เรื่อย ๆ มา จนกระทั่งเพิ่มมาจนบัดนี้แหละ ไม่หายโรคนะ ท่านเป็นมาก่อนหน้าไปอยู่บ้านโศกนามนเสียอีก ท่านเป็นมาก็ปีแล้ว ไม่หายนะ แต่เวลาท่านไปนั้นพรรษาได้ห้าเฑาะ ท่านเป็นอันนั้นแล้วเฑาะ

ท่านเป็นผู้สร้างวัดบ้านสถานีกสิกรรม ตำบลพลั่วให้เรานะ เราไม่ลืมคุณท่านนะ ท่านเองแหละไปนิมนต์เรา ตอนนั้นเราอยู่ยงระหงกับโยมแม่ เอาโยมแม่ไปภาวนา พอ... แล้วก็พาโยมแม่ลงมาจันทบุรี เพราะให้ห่างจากอารมณ์ลูกๆ หลานๆ เรา พาหนีเลย พอบวชเสร็จแล้วก็พาหนีมา เข้าไปอยู่ยงระหง ที่นั่นมันไม่มีบ้านคนนะ แต่ก่อนคงจริง ๆ ไปพักสบาย ๆ นะ แต่อาจารย์เจี๊ยะนี่ท่านเข้าไปเองเลยนะ ไปนิมนต์เรา ไปนิมนต์เราที่บ้านยงระหงให้มาสร้างวัดที่สถานีกทดลอง ท่านบอกว่า พี่สาวเจี๊ยะ คุณรัตน์ ชื่อที่ดินไว้ ๒๖ ไร่ ๓ งาน ๕๓ ตารางวา เป็นจำนวนเงิน ๑๕,๐๐๐ เงินหมื่นห้าพันแต่ก่อนแพงมากนะ ชื่อไว้หมื่นห้าพัน ท่านมานิมนต์เราให้ไปสร้างวัดที่นั่น ก็พอเหมาะพอดีท่านว่าอย่างนั้น ท่านอาจารย์ก็มีโยมแม่มาด้วย สถานที่นั้นก็กว้างพอสมควรเลยแหละ เราออกจากบ้านยงระหงไปเฉพาะกับท่าน ไปค้างที่บ้านเจี๊ยะพี่สาวท่าน เขามีโรงน้ำตาลเล็กๆ อยู่ บ้านเขาก็ออยู่ห่างๆ ละ มันสงัด พูดคำไหนมันก็ได้ยินหมดชัดเจน ไปพักอยู่โรงน้ำตาลกับท่านอาจารย์เจี๊ยะ พักอยู่ด้วยกัน มีแคร่เขาเอาเตี้ยๆ ไปให้พักคืนเดียวเฑาะ นั้นละตกลงกันเสร็จที่จะได้สร้างวัดนะ

พอเริ่มสร้างวัดนะ แล้วสมชื่อสมนามว่าท่านนิมนต์เราไปอยู่ บอกพี่สาวท่านอยากถวายที่ให้พระกรรมฐานว่าอย่างนั้น พอเรารับคำว่าจะอยู่แล้ว ท่านสั่งหมดเลยนะ เพราะคนแถวหนองบัวนี้เป็นลูกศิษย์ของท่านทั้งนั้น ท่านสั่งเลย โยมน์หลังหนึ่ง โยมน์หลังหนึ่ง โยมน์หลังหนึ่ง สั่งเลย เขาก็มาต่างคนต่างมาทำของเขา ไม่ได้ทำอะไรเลยนะ เราไปพักอยู่อย่างระหง เขาก็ทำของเขาไม่มาเกี่ยวข้องอะไร พอทำเสร็จแล้วท่านไปนิมนต์เรามา มากี่มาอยู่เลย ท่านจัดทั้งนั้นนะ เราไม่ได้จัด เพราะฉะนั้นเราจึงเห็นคุณของท่าน ยังไม่ลืมนะ คุณนี้รู้สีกว่าลี้กซึ่งมาก นี่อาจารย์เจี๊ยะละที่นิมนต์เรามาและสร้างวัดทั้งหมดให้เราอยู่ เราไม่ได้ยุ่งอะไรเลยนะ ไม่มีอะไรที่เราจะเกี่ยวข้องกับญาติโยมเรื่องของท่านสั่งที่เดียวปั๊บๆ หมดเลย ศาลาเราบอกแล้วให้พ่อกุญอยู่เท่านั้นอย่าให้หุหุหุเป็นล้าน เท่านั้นแหละนะเราก็บอก ท่านก็ทำอย่างนั้น กุญสูงแค่นี้ แค่นี้เราบอกไว้หมดไม่ให้สูง แค่นี้ลงปั๊บขึ้นปั๊บแล้วแถมด้วยจาก มุงด้วยจาก พระติดไปกับเราคราวนั้นตั้งสิบเอ็ดสิบสององค์ละนะ ท่านเพียร ท่านสิงห์ทอง ที่จำได้นะ รวมแล้วตั้งสิบสององค์ไปจำพรรษาที่นั่น เราไม่ได้ชวนขวายแม่แต่หน่อยหนึ่งเลยนะ ท่านจัดการท่านสั่งเสียหมด เพราะแถวนั้นเป็นโยมลูกศิษย์ของท่านทั้งนั้น ท่านก็บอกเลยว่านี่ ท่านเป็นคนไปนิมนต์เรามาเนะ ท่านเอาอย่างนั้นนะ ต้องทำให้ดีๆ นะ ท่านก็ว่าอย่างให้เป้งป้างๆ ของท่านนั้นแหละ (หัวเราะ) เราก็มาอยู่จำพรรษาที่นั่นแหละ

ท่านเป็นนิสัยตรงไปตรงมาอาจารย์เจี๊ยะนะ เรารู้จักนิสัยท่านดี พ่อแม่ครูอาจารย์นี่เมตตาท่านมากนะ ไม่ใช่เล่นๆ นะ ดูประหนึ่งว่าเหมือนพ่อกับลูกเลย เราดูนะ ท่านทำอะไรก็ริยาภายนอกท่านโผงผาง บึงเบ้งนะ แต่เวลาให้ท่านทำอะไรไม่มีใครละเอียดยิ่งกว่าท่าน ทุกอย่างละเอียดหมดเลย ท่านทำ แม้แต่นั่งอยู่กับเราอย่างนั้นนะ เห็นเศษด้ายอะไร เขาเรียกไหมเย็บนะ ท่านนั่งอยู่นั้นปั๊บปั๊บ! เข้ามาจับผ้าเหนียว

เราก็ถามท่านว่า “อะไร มันเรื่องอะไรอะ”

อาจารย์เจี๊ยะก็ตอบว่า “อาจารย์...มันอะไรน่ารังเกียจ” จับดิ่งปั๊บออกให้เรา ท่านละเอียดจริงๆ ท่านจัดบริหารของหลวงปู่มันใครไปแตะไม่ได้นะ ละเอียดขนาดนั้น บริหารของหลวงปู่มันเรียบวุธ ท่านจัดพอดีเลยเรียบ บาตรทุกสิ่งท่านทำหมดเลย ใครก็ไม่เข้าไปยุ่งท่านละ ความละเอียดของท่านภายในท่านละเอียดมากนะ ภายนอกบึงเบ้งๆ ก็จริง แต่ภายในท่านละเอียดมาก ทำอะไรโอ๊ย...ทำ ทำละเอียดลออ ทราบว่าท่านเคยทำทองมาก่อน การทำทองมันต้องใช้ความละเอียด สังเกตไปอะไรๆ นะ พวกทอง ท่านเคยทำทองมาก่อน

ท่านบอกตรงๆ เลย ท่านพูดต่อหน้าเราเลยนะ เพราะท่านเป็นนิสัยอย่างนั้น ผมกลัวอยู่สององค์เท่านั้น ท่านว่าอย่างนั้นนะ พ่อแม่ครูอาจารย์มันหนึ่งกับท่านอาจารย์ นอกนั้นผมไม่ได้กลัวใคร (หัวเราะ) พูดตรงๆ อย่างนี้นะ นี่ละตอนที่เห็นชัดเจนนะ

วัดบ้านสถานีกสิกรรม (ปัจจุบันเป็นวัดศรัทธาวาราวาส) ตั้งอยู่บ้านสถานีกสิกรรม ตำบลพลั่วอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เริ่มสร้างเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๘ ห่างจากตลาดสถานีกสิกรรมไปทางทิศตะวันตก ๑ กิโลเมตร สถานที่ตั้งวัดสะอาดเรียบร้อย ด้วยพื้นที่เป็นดินปน

ทราย อยู่ในหมูยางพาราเป็นป่าละเมาะ ฝนตกก็ไม่ขึ้นแฉะ เป็นสถานที่ที่น่าอยู่มาก
อากาศไม่อบอ้าว เพราะเป็นป่ามีร่มไม้กำบัง ป่าโปร่ง ตั้งอยู่ไม่ไกลจากน้ำตกพลี
ประชาชนในย่านนี้เป็นชาวสวนทั้งสิ้น คือประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น สวน
เงาะ สวนทุเรียน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้รักความสงบ

ท่านพระอาจารย์เจี๊ยะได้สร้างถาวรวัตถุถวายท่านพระอาจารย์มหาบัว
ญาณสมปนโน คือ

๑. ศาลาการเปรียญ สร้างด้วยไม้ ๒ ชั้น ยาว ๑๒ เมตร กว้าง ๘ เมตร
๒. กุฏิถาวร ๘ หลัง สร้างด้วยไม้ หลังคามุงกระเบื้อง
๓. พระพุทธรูปบูชา และธรรมาสันเทศน์
๔. ตู้เก็บของขนาดใหญ่ ๒ หลัง และ นาฬิกา ๑ เรือน

ปี ๒๔๔๘ เมื่อท่านอาจารย์มหาบัวไปแล้ว ก็รู้สึกว้าเหวใจเหงาขาดผู้อบรม
สั่งสอน ต่อมาในปี ๒๔๔๙ ท่านอาจารย์เฟื่อง โชติโก เป็นชาวบ้านเกวียนหัก อำเภอ
ขลุง จังหวัดจันทบุรี มาอยู่ต่อเพียงหนึ่งพรรษาท่านก็จากไปอีก

จุดประสงค์เขากระเจะ

หลวงปู่เจี๊ยะเล่าประวัติต่อไปว่า...

ในขณะที่เราอยู่จำพรรษาที่วัดเขาแก้วนั้น เมื่อออกพรรษาปี ๒๕๐๒-๒๕๐๓
เราและพระมหาประสิทธิ์ได้ออกเที่ยวจุดธูปที่เขากะเจะ ซึ่งตั้งอยู่ที่เชิงเขากระเจะ
บ้านคลองขวาง หมู่ที่ ๕ ตำบลแสง อำเภอมะนัง จังหวัดจันทบุรี อาจารย์เจือ
สุภโร ซึ่งเป็นหมู่เพื่อนกันได้มาอยู่ก่อนแล้ว สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ที่มีทิวทัศน์
สวยงามมาก หลังวัดเป็นภูเขา ชาวบ้านเรียกกันว่าเขากะเจะ สูงประมาณ ๔๐
เส้น ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นรมณีสถานน่าอยู่ ตามริมชายเขามีต้นไม้ขึ้นเขียวชะอุ่ม
ร่มเย็น มีโชดหินสวยเรียงรายเป็นถ้ำแถว สมัยนั้นไม่มีผู้คนเดินทางเข้าไป สัตว์
ป่ายังมีเยอะ เป็นสถานที่เก่าที่พระกรรมฐานเคยมาพักอาศัยอยู่ เป็นสถานที่เป็น
มงคลในการภาวนา พระรูปใดเข้าไปอยู่ไม่ภาวนา ทุกสิ่ง ต้องมีอันเป็นไปทุกราย
บางรูปก็ผูกคอตายที่ต้นไม้บริเวณเชิงเขา

ในคราวที่เรามาภาวนาอยู่นั้น มีช้างเสือเต็มไปหมด มันเดินผ่านมาทางเขา
กระเจะนี้ ไปทะเล เขาเกล่ง เขาจะปรัง เขาพระบาท ช้างมันเดินตัดทางเขา
กระเจะนี้ข้ามไปทางโน้น ข้ามไปอยู่เขาเกล่ง ทางไปกรุงเทพฯ โน่น เดินขึ้นไป
ทางเขาใหญ่โน่น สมัยก่อนเทือกป่าติดต่อกัน ป่ายังเป็นป่า เขายังเป็นเขา
ลำธารยังเป็นลำธารอยู่ อาหารการกินมันเยอะ

วัดเขากระเจะ

ตอนที่เรเข้าไปอยู่ที่เขากระเจะนั้น ช้างมันเดินเหยียบแหลกหมดในคลองด้านหลังเขา ช่งไหนที่เป็นป่าไผ่ มันจะลงไปหากินเป็นช่องเฉพาะ ตอนเรามาที่แรกๆ เป็นดงใหญ่ ต้นไม้ใหญ่ๆ

นอกจากช้างแล้วเสือกก็ชุม เวลายกกุฏิที่อยู่อาศัย ต้องยกเสากสูงๆ ไม้จั่นเสร็จ จะเดินทางไปไหนมาไหนต้องไปด้วยเกวียน ถนนหนทางไม่มี ไม่มีเกวียนก็ต้องเดินเท้าเข้ามา เราเดินเท้าเข้ามาพร้อมมหาประสิทธิ์ เทศสิทฺโธ วัดจันทนาราม มาภาวนาหาที่สงบอยู่กัน อยู่กับคนเมืองมากเมื่อเรื่องมากหลายคนหลายเรื่อง หลายจิตหลายใจ ส่วนมากมีแต่ใจยุ่งๆ ทั้งนั้น เขากระเจะเป็นสถานที่สำคัญมากอยู่นะ เรื่องเทวดาที่สำคัญ มีอะไรมาปรากฏให้เห็นบ่อยๆ แต่ถ้าเล่าแล้วจะเป็นการอวดไป

เรื่องการดูว่ากล่าวเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ แต่การนำธรรมะบางอย่างมาพูดจนเลยเถิดจะกลายเป็นความไม่พอดี ท่านพระอาจารย์มั่นท่านว่า

“เหลือแต่พูด บั๊กบ่อนเบาหนัก เดินไปไปตามทาง ลีถึกดงเสือฮ้าย”

ถ้าเราปฏิบัติไม่ดำเนินตามอริยมรรคปฏิบัติแล้ว เพราะกิเลสมันเหมือนเสือร้ายที่หลบซ่อนจะกินเราได้ทุกเมื่อเวลาเดินเข้าป่ารกชัฏ การพูดธรรมะก็เช่นเดียวกัน ฟังระวัง พูดไปมากๆ บางทีไม่มีคนฟัง คือไม่รู้กาลเทศะ ไม่มีหนักมีเบา มีสันมีคม มีหน้ามือหลังมือ การปฏิบัติก็เช่นกัน ต้องเดินไปตามหลักธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า อย่าปลีกแหวะ ไม้จั่นจะเข้รกรเข้าพง ท่านเปรียบเหมือนเสือร้าย ก็คือนรกอเวจี กิเลสตัณหาทั้งหลายนั่นเอง

ทัศนียภาพที่วัดเขากระเจง

๑. พระประธานบนศาลาการเปรียญ
๒. ศาลาการเปรียญวัดเขากระแจะ

พรรษาที่ ๒๕ - ๒๗ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖)

จำพรรษาที่ วัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

กราบฝ่าเท้าหลวงตามหาบัว

หลวงตามหาบัวเล่าเรื่องหลวงปู่เจี๊ยะ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ที่
สวนแสงธรรมว่า.....

“อาจารย์เจี๊ยะ...เคยจำพรรษาร่วมกันที่วัดป่าบ้านตาด ไปจำที่บ้านโคก
กับหลวงปู่มั่นก็จำพรรษาร่วมกัน มาคราวนี้ก็เลยยังไม่ได้ไปเยี่ยมท่าน ท่าน
เป็นผู้ป่วย เราควรจะไปเยี่ยมท่านถึงถูกต้อง ถ้าท่านไม่ป่วย ท่านก็ควรมาเยี่ยมเรา
แต่ที่ท่านป่วย เราควรจะไปเยี่ยมท่านนะ

ท่านเป็นพระดีนะอาจารย์เจี๊ยะ พูดเรื่องภายในเป็นผ้าชีริ้วห่อทอง คือ
กิริยาภายนอกท่านไม่น่าดูนะ กิริยาท่านข้างนอกบึ้งแบ้งๆ อะไร รู้สึกว่ามันไป
อีกแบบหนึ่ง ยิ่งกว่าหลวงตาบัวไปอีก (หัวเราะ) แม้แต่หลวงปู่มั่นก็ยังเถียงกัน
ตาดำตาแดง

ตอนปี ๒๕๐๔ ท่าน (พระอาจารย์เจี๊ยะ) ไปจำพรรษากับเราที่วัดป่าบ้านตาด

หลวงปู่เจี๊ยะกราบคารวะ
หลวงตามหาบัว

นั่นละ เราจะเริ่มปลูกกุหลาบหลังนั้นละนะ พวกโยมเขาก็ไปขุดดิน เกลี่ยดินที่จะปลูกฐาน ที่นี้ท่านก็ไปทำอะไร เขาเรียก“คราด”อะไรสำหรับกวาดดินนั้นแหละ ที่นี้ท่านทำไม่รู้จักรเวลาละสิ กำลังจะมีดแล้วนี่นา เราเดินจงกรมอยู่ ก็เงียบ เป็นเวลาพระท่านเดินจงกรม เสียงบิ่งๆ ขึ้นเลยในกลางวัดนี้เอ๊ะ! มันเสียงใครมาทำอย่างนั้นะ เราก็เดินไปเลยแหละ เดินไปท่านอาจารย์เจี๊ยะ ท่านทำคราดนั้นนะสำหรับกวาดดินกุหลาบเรา ท่านไปทำ เอาเวลาไม่ควรละสิ เสียงดังเปรี้ยงๆ ขึ้นท่ามกลางวัดเงียบๆ นะ เราก็เดินจากทางจงกรมแล้ว ไปเลยไป ก็ไปเห็นท่านกำลังทำอยู่ เราก็ยืนเลย เอากันเลยทีเดียว

“ท่านอาจารย์เจี๊ยะ” ว่าอย่างนี้เลยนะ “ถ้าหากว่าท่านอาจารย์ไม่เคยอยู่กับพ่อแม่ครูอาจารย์มาแล้ว ผมก็จะว่าให้ท่านนะ นี่ท่านเคยอยู่กับพ่อแม่ครูอาจารย์มาแล้ว ท่านสอนยังงัย กิริยาอย่างไร ทำไมท่านถึงมาทำอย่างนี้” พอว่าแล้วก็เดินกลับเลย

พอตื่นเช้ามาท่านอาจารย์เจี๊ยะไปรออยู่ที่บนศาลา ท่านไปนั่งรอตรงที่เรานั่ง พอเรานั่งกราบไหว้พระเสร็จแล้ว เราก็มานั่งพัก ท่านบิ๊บบเข้ามาเลย มาจับขาเราดึงออกไปนะ

เราก็พูดว่า “ดึงออกไปทำไมชา วะ”

อาจารย์เจี๊ยะท่านก็ว่า “โ๊ย! ผมขอกราบซักหน่อยเถอะ” พอกราบแล้วน้ำตาาร่วงต่อหน้าเรานะ

“แหม! ท่านอาจารย์พูดทำไมถึงถูกต้อง ศัพท์เสียงอะไร ลักษณะเหมือนกับท่านอาจารย์มัน” ขึ้นถึงศัพท์ถึงเสียงเลยนะ

“ทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนกันหมดเลย อู๊ย! ผมกราบไหว้เลย เมื่อคืนนี้ผมสลดสังเวช ผมนี้ผิดจริง ๆ” นั่นเห็นมัย ท่านว่าอย่างนั้นนะ

เพราะเราก็อ้างว่า “ถ้าท่านไม่อยู่กับท่านอาจารย์มันมา ผมก็จะว่าจะสอนท่าน นี่ท่านอยู่มาแล้วนี่จะให้ผมสอนท่านว่ายังงัย” นี่ละท่านทั้งบิ๊วะเลยนะ

เพราะฉะนั้นตอนเช้าถึงมารอกราบ แล้วลากเท้าเราไปเลยนะ ไปกราบกับผ้าเท้าเลย

“ผมขอกราบท่านสนิใจเลยๆ” ทั้งกราบทั้งน้ำตาาร่วงเลย

ท่านว่า “ผมยอมท่านอาจารย์ ดูลักษณะท่าทางนี่ไม่ผิดท่านอาจารย์มัน ผมจับได้หมดเลย ผมเคารพสุดยอด” ฉะนั้นจึงกราบแล้วก็น้ำตาาร่วง

ท่านถึงได้บอกว่า “พระนี่ผมกลัวอยู่สององค์เท่านั้น ท่านอาจารย์ใหญ่กับท่านอาจารย์ นอกนั้นผมไม่กลัวใคร” ว่าอย่างนี้ละ พูดตรงๆ อย่างนี้ ท่านมีนิสัยทำอะไรละเอียดลออมาก เราถึงได้บอกว่า “ผ้าชีวหัวทอง” ภายนอกท่านกิริยาโผงผางๆ แต่ภายในท่านละเอียดลออ ทุกสิ่งทุกอย่างละเอียดหมดนะ หลักธรรม หลักวินัยไม่เคยเลื่อนคลาดเลย เนียที่เราชมท่านนะ หลักธรรมหลักวินัยไม่เคยเลื่อนคลาดสะอาดมากทีเดียว อยู่กันมานาน อยู่ทางสกลนครก็อยู่ แล้วท่านก็ไปอยู่กับเราด้วย

จากนั้นไปพักยาระหงก็ไปมาหาสู่กันตลอด แล้วยังอยู่มาเรื่อยมาอย่างนี้แหละ ว่าอันเถอะ แม่ที่สุดสร้างวัดสถานี่ทดลอง ท่านก็สร้างให้หมดเลย เราไม่ได้เกี่ยวข้อง ท่านจัดการให้หมดทุกอย่างเลย

พรรษาที่ ๒๘ - ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๐๘)

จำพรรษาที่ วัดถ้ำกลองเพล อำเภอหนองบัวลำภู

จังหวัดอุดรธานี

หลวงปู่ขาวเตื่อน

หลวงปู่เจี๊ยะเล่าประวัติว่า...

เราเคยคุยสนทนารธรรมกับปู่ขาว วัดถ้ำกลองเพล ปู่ขาวเป็นผู้มีคุณธรรมอันสำคัญองค์หนึ่ง เพราะได้รับสมัญญาจากพ่อแม่ครูอาจารย์มั่นว่า “เป็นผู้มีคุณธรรมสำคัญ” เรื่องนี้เราเป็นผู้ได้ยินมากับหูเอง เรื่องนี้ท่านพระอาจารย์มั่นท่านพูดเฉพาะเป็นเรื่องภายในหมู่พระฟังเท่านั้นว่า “เออ!...หมูเอ๊ย! ให้รู้จักท่านขาวไว้ด้วยเน้อ เธอได้พิจารณาของเธอแล้วมาเล่าให้เราฟัง ท่านขาวเป็นพระสำคัญให้จับตามดูให้ดี” ท่านพระอาจารย์มั่นท่านพูดถึงใครเพียงเท่านั้นมันก็กินหัวใจแล้วเรา (หลวงปู่เจี๊ยะ) คิดว่า “ปู่ขาวนี้ต้องเป็นพระสำคัญแน่นอน” ตอนนั้นเรายังไม่ทันรู้จักท่าน (ปู่ขาว)

ในขณะที่เราได้จำพรรษากับหลวงปู่ขาวที่ถ้ำกลองเพล มีอยู่ครั้งหนึ่งที่ตอนที่อยู่วัดถ้ำกลองเพล ตอนนั้นได้ไปอาสาลองปู่ขาวทำอ่างเก็บน้ำ เมื่อทำงานกลางวันงานไม่เสร็จ เราจึงลงมาทำในตอนกลางคืนซึ่งเป็นเวลาภาวนาของพระ ส่งเสียงรบกวนไปทั่ววัด เราใช้มือปอนด์สะกดหิน ทูบหิน เสียงดัง เพ็ง...เพ็ง...เพ็ง...หลวงปู่ขาวท่านได้ยินก็ถามพระว่า

หลวงปู่ขาว อนาลโย

วัดถ้ำกลองเพล

“นั่นเสียงใครทำอะไร เสียงดังลั่น”

“เสียงท่านอาจารย์เจี๊ยะสัปดาห์” พระท่านกราบเรียน

“ไปเรียกมาซิ ทำงานอะไรไม่รู้จักเวล่ำเวลา” องค์หลวงปู่ท่านบ่น ๆ

เมื่อเราเข้ามาถึงหลวงปู่ขาวท่านจึงพูดขึ้นว่า

“ท่านเจี๊ยะ ถ้าท่านอาจารย์ใหญ่มันไม่ฝากท่านไว้กับผม ผมไล่ท่านหนีแล้วนะ” ด้วยคำพูดเพียงเท่านั้น ก็ทำให้เราตื่นตัวใจถึงท่านพระอาจารย์ มันยิ่งนัก สาเหตุที่เราต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำทั้งกลางวันทั้งกลางคืนนั้น เพราะต้องการให้งานเสร็จโดยเร็วเพราะว่า ยิ่งยัดเยียดยิ่งจะก่อความรำคาญแก่พระเถรไปนาน ธิป ๆ ทำรีบเสร็จน่าจะดีกว่าปล่อยให้คาราคาซัง เมื่อหลวงปู่ขาวท่านเตือน อย่างนั้น เราก็นั่งนิ่งรับโทษ ไม่ได้โต้ตอบแต่ประการใด

พระอาจารย์จันทาถามปัญหาหลวงปู่เจี๊ยะ

พระอาจารย์จันทาถามว่า “หลวงปู่ ...กิริยาภายนอกของหลวงปู่เป็นอย่างนี้ จะไม่กลัวคนตำหนิ เอาบ้างหรือ?”

พระอาจารย์เจี๊ยะจึงตอบว่า “อันว่ากิริยาภายนอกนั้นจะเป็นอย่างไรก็ตามเถอะ แต่ถ้าหากเรามุ่งมั่นตั้งใจจนเที่ยงดี ก็ยังดีกว่าคนที่กิริยาภายนอกดีใจไม่เที่ยง เพราะนิสัยวาสนาคนเรามันไม่เหมือนกัน เขาก็ยังมีคำพูดอยู่มีไซ้หรือว่า แข่งอะไรก็แข่งได้ แต่แข่งวาสนาแข่งกันไม่ได้ เราจึงไม่ไปแข่งวาสนากับใคร เราเป็นอย่างนี้จึงพอใจอย่างนี้ เพราะนิสัยวาสนาเป็นมาอย่างนี้”

“เป็นยังงี้หลวงปู่จิตใจ ในเรื่องการภาวนาจะพ้นทุกข์ไปได้ไหม” ท่านพระอาจารย์จันทาถามอีก

พระอาจารย์เจี๊ยะตอบว่า “ผมก็รู้ว่าผมนี้รอดพ้นได้แล้วนะ รอดมันแล้วไม่คืนมาอีกแล้ว เรามาอยู่มาพบพระอาจารย์มัน ก็ได้ศึกษาเล่าเรียนเขียนอ่านกับท่าน ศึกษาอะไรนี้กว่าท่านจะไม่รู้ แหม!...รู้หมดทุกอย่าง ไม่เหลือวิสัย นี่ก็คิดทางใจท่านก็รู้ ถูกผิดท่านก็รู้

เพราะฉะนั้นผมเองก็ไม่มีสิ่งใดที่จะเอาผิดท่านได้ เอาแค่รู้ถูกทั้งนั้น ดูกิริยามารยาทเรียบร้อยคือพระอาจารย์มัน เป็นอุปัชฌาย์อาจารย์ของใคร ก็ไม่มีชื่อเสียงเรียงนามในทางไม่ดีดอก เข้าสู่สังคมก็เรียบร้อยน่าชม น่าเอาเป็นครูเป็นอาจารย์ดี ดูกิริยามารยาททุกอย่างถูกต้องตามพระวินัยดี

๑. เสนาสนะหลวงปู่ขาวที่วัดถ้ำ

กลองเพล

๒.-๓. ด้านหน้ากุฏิของหลวงปู่เจี๊ยะ
มีถ้ำเล็กๆ สำหรับเป็นที่ภาวนา

เสนาสนะที่หลวงปู่เจี๊ยะเคยพำนักจำพรรษา
ที่วัดถ้ำกลองเพล (เดิมเป็นไม้)

เจดีย์พิพิธภณณ์หลวงปู่ขาว อนาลโย และ
อ่างเก็บน้ำที่หลวงปู่เจ้ายะทำที่วัดถ้ำกลองเพล

ถูกต้องทุกอย่างดีเลิศประเสริฐไม่มีสิ่งใดผิดพลาด มีแต่เอาถูกทั้งนั้นไปตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ

เพราะภาวนาในสมัยนั้นไปอยู่ร่วมกับหลวงปู่มนที่เชียงใหม่ อุดรา โนนนิเวศน์ หนองน้ำเค็ม สกลนคร แล้วก็ย้อนกลับไปที่บ้านเกิดจันทบุรี ที่จันทบุรีจึงเป็นที่สำคัญของผม ตั้งแต่ต้นจนสุดท้าย”

พระอาจารย์จันทาเรียนถามต่อไปอีกว่า “หลวงปู่เห็นผู้สาวสวยๆ ไม่ชอบบ้างหรือ ?”

“โอ!...ไม่ชอบมันดอก เบื่อหน่ายมัน ไม่สนใจละ เหม็นตมมัน เดี่ยวมันลี ตดให้ตม คำว่า “เจี๊ยะๆ” นี่ ไม่คืนกลับมาตมซี่ ตมตดใครอีก”

“โลกสามไม่กลับคืนมาแล้วหรือปู่” พระอาจารย์จันทาถามย้ำ

“เรา...ไปเลยแหละ อยู่ฮี้แม่มันทำไมอีกละ คำว่า “เจี๊ยะๆ” ไม่คืนกลับมาเป็นข้ากิลสราคะตันทาของใครอีกแล้ว มุดทะเลลงออกทะเลไปเลย...วะ” พระอาจารย์เจี๊ยะตอบอย่างเด็ดขาด

“ไม่ขึ้นมาอยู่บนโลกสามนี้กับหมู่เพื่อนทั้งหลายอีกแล้วหรือปู่” พระอาจารย์จันทาถาม

“สูเอี้ย...ถ้ายังมีการคืนมาอยู่ มันก็ไม่ใช่พระนิพพานนะชีวะ พระนิพพานแปลว่าสถานที่เยี่ยมล้ำเลิศประเสริฐสุดหาสิ่งใดเสมอเหมือนไม่มี ไม่มีภพชาติสังขารแล้ว เพราะฉะนั้นผมจึงมาอยู่ร่วมกับหลวงปู่ขาว เพราะท่านพูดจริงแนะนำสิ่งที่ดีทุกอย่าง ไม่พูดโกหกหลอกลวงใครทั้งนั้น”

“ผมจะได้ไหมหลวงปู่ พระนิพพาน” พระอาจารย์จันทาถาม

“อ๊วย!.. บอกคนอื่นไม่ได้ แล้วแต่ตนเองจะทำได้ ได้เมื่อไหร่ตามแม่มึงแหละ มึงซื้อคร้านภาวนา”

“อ๊วย!...ก็ว่าหมั่นขยันแล้วนะ...หลวงปู่แต่แล้วมันก็ไม่ปรากฏรสชาติอะไรเพียงแต่ว่าอยู่ได้ขณิกสมาธิ

สัมภาษณ์หลวงปู่จันทา
ถาวโร วัดป่าเขาน้อย
จังหวัดพิจิตร
เรื่องหลวงปู่เจี๊ยะ

หลวงปู่เจี๊ยะและ
พระอาจารย์บุญเพ็ง
สมัยอยู่จำพรรษาที่
วัดถ้ำกลองเพล

อุปจารสมาธิ อธิปนาสมาธิลงครึ่งเดียว”

หลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นคนจุกจิก ทำงานชอบนุ่งผ้าถกเขมรเหน็บเตี่ยว เปิดตูต ทำให้เห็นแก้มกัน สองข้าง พอเราเห็นท่านก็ว่า “มึงสิตมตากกูป... บักท่า”

“ดากดำ ๆ ปดมดอก...ปู่”

ท่านนุ่งผ้าเหน็บเตี่ยว ถกเขมรทำงานเก่ง เวลาเลิกทำงานอาบน้ำ ฉันทน้ำ ร้อนก็คุยธรรมะ คุยเรื่องธรรมะเก่ง เล่าละเอียดให้ฟังไม่ได้ เพราะเราไม่ได้เรื่องอะไร สำหรับหลวงปู่เจี๊ยะท่านได้รู้ ได้เห็นแล้ว เราไม่รู้ไม่เห็นธรรมอย่างท่าน คุยกับท่านมันก็ไม่รู้เรื่องกัน

ปู่เจี๊ยะท่านชอบคุยเรื่องพิจารณากายให้ฟัง คุยถึงครูบาจารย์มั่น ท่านเรียกหลวงปู่มั่นว่า “ครูบาจารย์มั่น” ท่านสอนให้พิจารณากาย กาเยกายนุสสิวิหระติ กายเป็นเพียงที่พึ่งพึ่งอิงอาศัยของใจเท่านั้น หายใจเข้าออก เข้าพุท ออกโธ เท่านั้นละท่านว่า

“เฮ้า!...นิมนต์หลวงปู่พุทธรรมะให้ฟังหน่อยเถอะจะได้จำไว้”

“ร่างกายนี้ เป็นที่พึ่งที่อิงอาศัยของใจ เอาเท่านี้ก็พอไม่ต้องเอามาก จะพุทอย่างละเอียดให้ฟังก็ไม่ได้เพราะมันไม่รู้ด้วยกัน มันต้องรู้ ได้เห็นของจริงทุกอย่าง ไอ้ห่านี่ บักห่านี่” ท่านพูดแต่สำเนียงอย่างนี้เสมอ

“ไม่อยากได้เมียหรือหลวงปู่” พระอาจารย์จันทาพูดหยอกเล่น

“บ่อยากได้ดอก เหม็นฮี้มัน”

“ช่วย...ฮีนั่นเป็นบ่เกิดกำเนิดสงสาร ไปเหม็นของเขาทำไมละ หลวงปู่”

“ครูบาจารย์มันไม่ให้กูดม ดมทำไมของเน่า หลอกหลวงให้เวียนเกิด เวียนตาย เวียนบ่หน่าย อยู่ในโลกลสาม”

หลวงปู่เจี๊ยะท่านเคารพหลวงปู่ขาวดี ท่านว่า “หลวงปู่ขาวเป็นพระอรหันต์นะ ประมาทไม่ได้ ท่านรู้หมด เราคุยกันอยู่ตรงนี้ หลวงปู่ขาวท่านก็รู้ เราเคารพท่านไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือน เคารพปู่ขาวเนี่ย”

ปู่เจี๊ยะท่านก็ตี ฟังแต่ว่าเจี๊ยะ ๆ เถอะ “บักहां...มึง” พ้นวะ ทำงานนุ่งแต่ถกเขมรผ้าเหน็บทางกะตี้ยว เปิดแก้มกัน เปิดฮู้ตากเลย นุ่งแต่เพียงผ้าอาบน้ํา พันเป็นเกลียวเข้าร่องตุต ท่านเดินทางสบาย ว่างถ้ากองเพลมันกว้าง เวลามือเตอร์ไซค์เข้ามา ท่านก็ขอซ้อนท้ายเขาเฉย

“คนอื่นเขาจะเห็นตุตแล้วหลวงปู่”

“เห็นช่างแม่เถอะ!!! มันอยากได้ให้มันมาเสียเอา”

“โ้ย!...เขาบ่เลียดดอก ชี้เดียววะตุต”

เราพูดกันกับท่านได้ดี ท่านบ่ฮ้ายบ่ว่าฮี้หยัง (ไม่ว่าอะไร)

“บักहांมึงโง่หลาย มึงลืกลืไปเลียดตากเขาอีกเบ้าะ” (พระอาจารย์เจี๊ยะดูอาจารย์จันทา)

“ว่าสิ บ่ไปแหล้ว...หลวงปู่ สิไปกับพรหมจรรย์ตลอด ไม่กลับอีกแล้วเป็นอย่างไรก็ไม่กลับ”

หลวงปู่เจี๊ยะท่านเคารพปู่ขาว ท่านเรียกหลวงปู่ขาวว่า “ครูบาจารย์ขาว” ครูบาจารย์ขาวท่านเป็นพระอรหันต์นะ ผมนึกประมาทไม่ได้ท่านรู้เลย ผมจงรักษาตัวให้ดี

เวลาหลวงปู่เจี๊ยะทำงานอยู่ตามกุฎิ โ้ย...นุ่งแต่ผ้าถกเขมรเหน็บเตี้ยวละ อังสะไม้ไล่เลย

“เอ้า!...ไล่ซะหน่อยไม่ได้หรือปู่ ผ้าอังสะนั้นนะ”

“เอ้อ!...ถอดออกนี้แหละ มันแรงดี บักहांมึงอย่ามาถามกูหลาย กูรำคาญ” (หัวเราะ)

สำหรับหลวงปู่เจี๊ยะ คนไม่เข้าใจในการประพฤติในการปฏิบัติทุกอย่างอาจเข้าใจได้ว่า “เป็นผีบ้า” เพราะไม่รู้เบื้องหลัง ทั้งๆที่ท่านได้อยู่และผ่านการปฏิบัติกับครูบาจารย์ที่สำคัญที่สุด คือท่านพระอาจารย์มัน ซึ่งเป็นพระที่ใหญ่มากที่สุดและดีเยี่ยมที่สุด

เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านทำงานเสร็จแล้ว เลิกงานสงน้ำ แล้วนุ่งสบงครองจีวร พาดผ้าสังฆาฏิเรียบร้อย ดูท่านรูปสวย เดิน ยืน นั่ง กิริยามารยาทอะไรก็เรียบร้อยน่าชม ในเมื่อครองสบงสังฆาจิรวเรียบร้อยแล้ว

“โ้ย!...น่าชมเว้ย... อาจจะได้บุญมากเนาะ...หลวงปู่”

“บ่ได้บุญกุศลบวชดี บักहांมึง มึงอย่าถามแปลกหลาย”

เรากับเพิ่น (ท่าน) ญุกกันดี ว่าถามอะไรท่านก็ไม่ด่าไม่ว่าหрок พุดกันอยู่ด้วยกันมา กลับตาเข้าก็เห็นอยู่รูปพรรณสัณฐาน กิริยามารยาทการพุดจา ทุกอย่างรู้ดี มาอยู่ด้วยกันท่านก็พุดจาพาที่

เรื่องศีลธรรมความดีงาม ไม่มีอะไรหรอกจะเหลือวิสัยไปจากพระอาจารย์เจี๊ยะ
ได้ เจี๊ยะ ๆ นี่ โอ๊ย!.. เก่ง เวลาทำงานแม้อังสะก็ถอดออกหมดนะ นุ่งแต่
ผ้าอาบน้ําทกเขมรก็ขี้ขี้

“บักห่ามึง! อยากดมดากกูติ” พ้นวะ (หัวเราะ)

“โอ๊ย! ไม่อยากดมดอกหลวงปู่ มันเหม็นวะ”

“เหม็นมึงก็ลองดมดี”

ท่านทำงานต้ง ๆ คนเดียว สับหิน บอกท่านว่า “อย่าทำเถอะหลวงปู่”

“ทำมันสิเป็นหยั่ง ภูพานามาจนพอแล้ว”

“ไม่เป็นประโยชน์ดอก เป็นประโยชน์ดีก็ไม่ว่าหรอก แต่ว่าทำจนเกินควร
เสียแล้ว”

“ควรบ่เคียนอย่ามาพูดเด้อ เดี่ยวเอาช้อนทุบหัวเดັบัก...ห่าน... มึงชี้คร้าน
มึงไปไหนก็ไปเถอะ มึงคิดว่ากูโลเล”

ท่านออกจากงานแล้วก็นุ่งผ้าสบง สังกาฬิ จีวรเรียบร้อยน่าชม

รูปหล่อโลหะหลวงปู่ขาว
ประดิษฐานอยู่ใกล้
กับเสนาสนะของท่าน
ที่วัดถ้ำกลองเพล